

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет математики та інформатики

(повна назва факультету)

Кафедра інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики

(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

(підпис) (прізвище, ініціали)

«__»_____20__р. протокол №

ДОБЕЙ ВАСИЛЬ СЕРГІЙОВИЧ

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧІВ
ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

015.39 Цифрові технології

Подається на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень і немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник: Войтович Ігор Станіславович, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики.

ЗМІСТ

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАНЬ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ІМІДЖУ	9
1.1. Ретроспективний аналіз іміджу викладача як наукової проблеми	9
1.2. Особливості, компоненти, показники та функції професійного іміджу педагога	14
1.3. Дидактичні засади формування позитивного професійного іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти	21
Висновки до першого розділу	28
РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	31
2.1. Організація процедури проведення емпіричного дослідження	31
2.2. Дослідження рівня сформованості педагогічного іміджу майбутніх викладачів з цифрових технологій у закладах професійної освіти	36
2.3. Організація та проведення семінару-практикуму «Формування успішного іміджу викладача закладу професійної освіти»	45
2.4. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів контрольного етапу методики формування позитивного іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти	50
Висновки до другого розділу.....	59
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	67
ДОДАТКИ	81

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЕГ – експериментальна група.

ЗВО – заклад вищої освіти.

ЗМК – засоби масової комунікації.

ЗПТО – заклад професійно-технічної освіти.

ІІ – імідж педагога.

ІСПД – індивідуальний стиль професійної діяльності.

КГ – контрольна група.

КМ – комунікативний компонент.

МТ – мотиваційний компонент.

ПЗ – програмне забезпечення.

ПО – професійна освіта.

ПТНЗ – професійно-технічний навчальний заклад.

ПТО – професійно-технічна освіта.

СІСПД – сформованість індивідуального стилю професійної діяльності.

ТК – творчий компонент.

ЦТ – цифрові технології.

ВСТУП

Актуальність теми. Безпрецедентно напружена ситуація в Україні на політичній та економічній площині стала каталізатором конкуренції між освітніми закладами, професійно-технічними зокрема. Недостатнє фінансування, зниження престижності педагогічних професій, низька вмотивованість вчителів та викладачів, зневага з боку суспільства та держави тільки загострюють наявні проблеми. В умовах світової глобалізації та інформатизації також підсилює актуальність зростаюча в геометричній прогресії популярність спеціальності «цифрові технології».

Окреслені вище питання зумовлюють необхідність проведення нових освітніх реформ, серед яких, насамперед, формування позитивного іміджу майбутніх та вже реалізованих викладачів.

Синтезуючи полікомпонентність професійного іміджу викладача, можна дійти висновку, що він містить у своїй основі наступні складові: розуміння суті, власної ролі та місця в освітньому процесі, характер професійної підготовки, стилю педагогічної діяльності, спілкування, поведінки, особистісного зростання та професійного вдосконалення протягом життя.

Аналіз передового педагогічного досвіду свідчить, що проблема формування іміджу викладачів цифрових технологій в закладах професійної освіти належить до кола малодосліджених та найбільш дискусійних у сучасній українській педагогіці.

Питання формування іміджу в історико-педагогічному аспекті розглядається в роботах Коркішко А. В. [70; 72], Гузій Н. В. [29; 30].

Проблемам формування педагогічного іміджу у вищій школі присвячені дослідження К. Атаманської [3], Н. Ашиток [4], Ж. Горіної [20], Т. Демчук [33], Дзякевича Ю. [34], Ніколаєску І. [100; 101], Зязюн І. [54].

Методологічний підхід у формуванні позитивного іміджу педагога висвітлювали у своїх працях Н. Барна [4], О. Горовенко [21; 24], Куземко Л. [77], О. Мармаза [87; 88].

Значущими в контексті розгляду теоретичного та практичного аспекту проблеми формування позитивного іміджу педагогів також є наукові праці та публікації Т. Довгої [37; 39], Л. Кайданової [58], Ж. Ковалів [62; 63], Т. Хомуленко [133], О. Трач [128], Ю. Скорика [120], М. Мазоренка [84].

Педагогічна іміджелогія як наукова проблема комплексно розглядається в працях Е. Галицької [15], А. Голошубової [16], Ю. Палехи [106], Т. Плачинди [108]. Значний внесок в дослідження питання формування іміджу педагогів зробили такі вітчизняні науковці: Ж. Зеленько [48; 49], О. Козлова [66], Межерицька [90; 91].

Стратегічною проблемою української системи професійної освіти вважаємо формування позитивного іміджу сучасного викладача ЗПТО. Сутність особистісно-професійного іміджу педагога закладу професійної освіти розкрито у працях Романенка І. Д. [117], Колодяжної А.В., та інших.

Водночас, попри наявний передовий педагогічний досвід у вивченні даного питання, не виявлено жодного цілісного дослідження, яке б у повній мірі висвітлювало та вирішувало проблему формування іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти.

Мета дослідження – визначити, науково обґрунтувати й експериментально апробувати педагогічні умови, що сприятимуть ефективному формуванню позитивного іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти.

Досягнення поставленої мети потребує виконання наступних **завдань**:

- здійснити ретроспективний аналіз іміджу викладача як наукової проблеми;
- систематизувати особливості, компоненти, показники та функції професійного іміджу педагога;
- визначити дидактичні засади формування іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти;
- дослідити рівень сформованості ІІ у майбутніх викладачів з цифрових технологій у закладах професійної освіти;

- організація та проведення семінару-практикуму «Формування позитивного професійного іміджу викладачів цифрових технологій закладу професійної освіти»;

- проаналізувати та інтерпретувати отримані результати контрольного етапу методики формування іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти

Об’єкт дослідження – імідж викладача закладу професійної освіти.

Предмет дослідження – формування позитивного іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що формування позитивного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти забезпечують наступні педагогічні умови:

- оновлення змісту навчальних інформаційних ресурсів знаннями основ іміджелогії;

- мотивування майбутніх викладачів цифрових технологій закладів професійної освіти до досягнення успіху у професійно-педагогічній діяльності;

- залучення майбутніх викладачів цифрових технологій закладів професійної освіти до реалізації творчого потенціалу в професійній діяльності;

- забезпечення майбутніх викладачів цифрових технологій закладів професійної освіти комплексом різнотипних креативних та творчих завдань у процесі педагогічної практики.

Методологічна основа роботи ґрунтується на засадах наукового пізнання, компаративного підходу до розгляду проблеми формування іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти.

Методи дослідження. *Теоретичні* (для визначення теоретико-методологічних основ дослідження, аналізу та узагальнення психолого-педагогічної літератури, синтезу наукових публікацій вітчизняних і зарубіжних авторів); *загальнонаукові* (герменевтичний та діалектичний методи – для аналізу текстового матеріалу з різною мірою наближеності до предмету дослідження; вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду);

спеціально-наукові (аналіз нормативних документів); *порівняльно-педагогічний* (інтерпретація освітніх кейсів); *емпіричні* (анкетування, спостереження, бесіди зі студентами, метод експертної оцінки та самооцінки, анкетування, дискусії, тестування, педагогічний експеримент); *графічні* (таблиці, діаграми); *статистичні* (якісний та кількісний аналіз); *методи математичної статистики* (для обробки результатів дослідження з використанням критерію Манна-Вітні).

Емпірична база дослідження. Емпіричне дослідження рівня сформованості педагогічного іміджу в майбутніх викладачів з цифрових технологій у закладах професійної освіти відбулося на базі Рівненського державного гуманітарного університету. Експериментальним дослідженням було охоплено 50 студентів факультету математики та інформатики: (експериментальна група (ЕГ) – 25 осіб, контрольна група (КГ) – 25 осіб).

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження: вперше здійснено комплексний аналіз проблеми формування іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти; визначено сутність і структуру поняття «професійний імідж викладача цифрових технологій»; узагальнено критерії, показники та рівні сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій у закладі професійної освіти; обґрунтовано й апробовано дидактичні засади, що забезпечують ефективність формування позитивного іміджу викладача цифрових технологій у ЗПТО.

Практична значущість дослідження полягає в розробленні й апробації методики формування іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти – семінар-практикум «Формування позитивного професійного іміджу викладачів цифрових технологій закладу професійної освіти».

Достовірність результатів дослідження забезпечено теоретико-методологічним обґрунтуванням основних термінів; системним аналізом теоретичних джерел; синтезом взаємопов'язаних методів дослідження, що в повній мірі задовільняють предмет, мету та завдання.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження доповідалися на XVI всеукраїнській науково-практичній конференції «Інформаційні технології у професійній діяльності» (м. Рівне, Рівненський державний гуманітарний університет, 2023).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота виконана в межах інтегральної програми наукових досліджень кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського гуманітарного університету.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів з підрозділами, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 95 сторінок. Список використаних джерел налічує 138 позицій.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАНЬ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ІМІДЖУ

1.1. Ретроспективний аналіз іміджу викладача як наукової проблеми

На наше переконання, необхідність дослідження феномену педагогічного іміджу обумовлена внутрішніми та зовнішніми чинниками, серед яких наступні: військовий стан, демократизація політики та інших сфер громадського життя, активізація розвитку міждержавних зв'язків, зростання загальної культури українського суспільства, приватизація освітніх послуг, неконкурентоспроможність ЗПТО, низька вмотивованість вчителів, загальне зниження престижності педагогічних професій тощо. Така напружена ситуація справедливо висуває принципово нові завдання, зокрема, формування позитивного іміджу як окремих педагогів, так і закладів освіти загалом.

Радянські дослідження та наративи сформували в системі української психолого-педагогічної науки стереотипність тлумачення терміну «імідж». Відтак, окреслене поняття розглядалося поверхово та однобоко, радше як візуальний, зоровий образ, а не комплекс мислення, дій та вчинків.

Проведений комплексний ретроспективний аналіз історичних, філософських, психологічних, методичних джерел та вивчення передового педагогічного досвіду дозволяє означити окремі компоненти іміджу викладача. Відтак, українська народна педагогіка сягає часів Київської Русі [70, с. 30-35]. У найдавніших літературних пам'ятках XI-XV ст. («Ізборник Святослава», «Повчання Володимира Мономаха дітям», «Ізмарагд» тощо) були зібрані основні педагогічні умовиводи, що, подекуди, є актуальними в сьогоденних реаліях, зокрема, читачам надавалися поради щодо виховання й навчання дітей. Таким чином, літературно-педагогічна думка тогочасної України формує в читача уявлення про мораль, глибокі загальнолюдські культурні уявлення, є

фундаментом не лише для вітчизняної педагогіки, але й загальної культури в цілому.

Період українського національного відродження (XIV-XVIII ст.) характеризувався зростальним розвитком шкільництва. Окремі ознаки формування «іміджу» педагога прослідковуються в Статутах братських шкіл, де вперше були прописані серйозні вимоги до особистості та ролі вчителя в освітньому середовищі.

Педагогічні погляди кінця XVII-XVIII ст. спирались на гуманістичні ідеї, загальнолюдські цінності, мораль, культуру (Т. Прокопович, Г. Сковорода, І. Гізель, І. Максимович тощо). Г. Сковорода одним із перших в українській педагогіці звернувся до іміджу та особистості вчителя: «Лише той учитель, хто живе так, як навчає», «...учитель і лікар — не лікар і вчитель, а тільки служитель природи» [118, с. 3-6].

XIX століття – час активного розвитку ЗМК. Кінець XIX ст. – період фотовізуалізації. XX століття – виникнення та поступ радіо-, теле- та Інтернет-технологій обумовлюють безпрецедентно нові умови розвитку іміджелогії як явища та як науки. Позаяк, цей відрізок часу характеризується активізацією зарубіжних учених у дослідженні проблеми іміджу в різних сферах суспільного життя (психолог З. Фрейд, економіст К. Болдуінг та інші) [72].

У радянських працях та публікаціях термін «імідж» вживається радше у негативному контексті. Відтак, учені не виявляли об'єктивного інтересу до досліджень даного феномену. Принципово нові підходи до визначення цього поняття в українській науці, педагогіці зокрема, було зафіксовано в середині 90-х років XX століття. У 1994 році після публікації праці В. Шепеля «Іміджелогія та секрети привабливості особистості», проблема формування іміджу стала предметом багатьох наукових досліджень. Фокус уваги на понятті «іміджу» дав поштовх для розвитку нових галузей та професій – науки іміджелогії та спеціальності – іміджмейкера [133].

Розглядаючи предмет дослідження, варто апелювати насамперед до тлумачення понять «імідж» та «імідж педагога».

Імідж – явище комплексне, поліаспектне, універсальне, охоплює майже всі сфери життя сучасного суспільства. Окреслене поняття походить від латинського слова «*imago*» (зображення, вигляд, видимість) та латинського слова «*imitare*» (імітація, наслідування) [55].

М. Лук'янова у публікації «Психолого-педагогічна компетентність учителя» тлумачить термін «імідж» як «...зображення у психіці людини образу тих чи інших характеристик об'єкта чи явища» [57].

Грунтовне визначення надає Т. Довга. Імідж – це «думка про особу групи людей, сформована в психіці цих людей, образу цієї особи, що виник у результаті їх прямого контакту або внаслідок отриманої про цю людину інформації від інших людей» [37, с. 67].

Більш класичними є погляди Е. Галицької, що трактує дане поняття, як комплекс характеристик людини, серед яких «...вихованість, ерудиція, професіоналізм, уміння одягатись, охайність, стиль» [15].

На основі ґрунтового аналізу поглядів та підходів різних українських та закордонних вчених, визначаємо імідж як цілісний, консеквентно сформований, не константний образ, зумовлений взаємозалежністю внутрішніх та зовнішніх, позитивних та негативних, професійних, групових та особистісних характеристик людини.

Дефініція «імідж» може вживатися в контексті характеристики не лише окремої особистості, але й організації, міста, країни. Відтак, імідж будь-якого ЗПТО визначається іміджем педагогів, що ведуть у нім свою професійну діяльність.

Тенденції гуманізації та людиноцентризму як явища, поставили перед науковцями нові питання, пов'язані, перш за все, з дослідженням місця людини в суспільстві та всіх сферах життєдіяльності. У зв'язку з загальною переорієнтацією цінностей, значущими в контексті розгляду питань місця особистості в професійних спільнотах, набуло поширення поняття «професійний імідж», зокрема педагогів.

Погляди вчених та науковців щодо розгляду та тлумачення даної дефініції дещо різняться, проте мають ряд спільних ознак. Таким чином, Тарасенко Н. трактує професійний імідж педагога як «...система особистісних якостей педагога (толерантність, фактичність, доброзичливість, рефлексивність тощо) і психологічних засобів (вербальних та невербальних, методів спілкування, позицій, ролей) до яких цілеспрямовано удається педагог з метою отримання оптимального результату педагогічної діяльності» [66, с. 53].

За О. Грейліх професійний імідж – це «...емоційно забарвлений стереотип сприйняття образу педагога у свідомості студентів, колег, соціального оточення, у масовій свідомості» [26, с. 16].

Гузій Н. розглядає професійний ІП як складну багатозначну категорію, що «...характеризує стиль професійно-педагогічної діяльності, манеру спілкування, уміння індивідуалізувати свій образ, надавати йому естетичної виразності» [30].

Феномен професійного іміджу педагога нерозривно пов'язаний з педагогічною майстерністю. Л. Кайданова вважає, що ІП – це «...один з основних засобів реалізації принципів навчання й виховання, тісно пов'язаний з його професійною компетентністю, психолого-педагогічною культурою, особистісними та професійно значущими якостями» [58].

Варданян М. визначає імідж педагога як «образ-уяву системи його внутрішнього, зовнішнього та процесуального компонентів, що виражені в індивідуальному стилі діяльності вчителя та виявляються через фізичний вигляд, мову, виразність дій, міміки в сукупності з естетичним оформленням (одягом, зачіскою, макіяжем та іншими атрибутами зовнішності), а також через предметно-просторове середовище виконання його професійної діяльності» [72].

Л. Донська висловлює твердження, що імідж педагога є комплексною характеристикою, що включає різноманітні зовнішні та внутрішні індивідуальні, особистісні, індивідуальні та професійні якості. Ці якості спрямовані на підвищення ефективності педагогічної діяльності [72].

О. Поповою трактується індивідуальний імідж педагога як «імідж, що характерний для кожного педагога як особи». До його складу входять особисті характеристики, фізичні параметри, педагогічні установки, самооцінка та зовнішній вигляд педагога. Елементами індивідуального іміджу педагога є стійкі комунікативні уміння, очікування та суспільні вимоги, що стосуються його ролі у педагогічній взаємодії [110, с. 41].

Системний аналіз різних підходів до визначення дефініції «імідж педагога» дозволяє виокремити спільні базисні ознаки, що представлені рядом наступних:

- ІІ – це шаблонний образ, що виникає у свідомості людини, групи людей або суспільства загалом;
- ІІ складається з різноманітних аспектів, які формують загальне враження про педагога в очах учнів, колег, батьків та інших членів освітнього співтовариства;
- ІІ створюється на основі особистісних якостей індивіда;
- ІІ обумовлюється низкою професійних якостей, що складають позитивне уявлення про педагога: культура, майстерність, творчість, мораль, ерудиція, рефлексія, етика;
- формування ІІ ґрунтується на вимогах та очікуваннях усіх учасників педагогічного процесу та суспільства загалом;
- формування позитивного ІІ зумовлюється злагодою зовнішніх і внутрішніх, професійних і особистісних якостей педагога.

Узагальнюючи вище викладене, можна дійти висновку, що імідж можна класифікувати за різними характеристиками та ознаками: позитивний або негативний; особистісний, професійний, груповий; базовий, дзеркальний, корпоративний тощо.

Розглянемо більш поглиблено класифікацію професійного іміджу педагога за своєю функціональністю:

- особистісний – імідж педагога, зумовлений його внутрішніми та особливими індивідуальними рисами;

- професійний – імідж учителя, детермінований професійними якостями;
- бажаний – імідж, до якого прагне учитель;
- дзеркальний – імідж, що відповідає його уявленню про себе;
- корпоративний – імідж школи, вищого навчального закладу, факультету тощо. Ці види за своїм наповненням можуть містити як позитивний зміст, так і негативний [65; 130].

1.2. Особливості, компоненти, показники та функції професійного іміджу педагога

Формування ІІ є важливим компонентом взаємодії та спілкування в сучасному освітньому середовищі. У світі, перенасиченому різноманітними засобами комунікації, важливо розуміти, як професійний імідж педагога та загальне враження формується через різні аспекти нашої особистості.

Професійний імідж викладача – це суб'єктивне враження та уявлення, що ґрунтується на різноманітних ознаках, що визначають вашу особистість педагога, спосіб його викладання, комунікації, спілкування тощо.

Особистісний імідж – феномен динамічний та еволюційний, може змінюватися відповідно до життєвих обставин та власних побажань і зусиль у процесі його формування. Розглянемо ключові зовнішні та внутрішні ознаки ІІ, що визначають загальний образ особистості викладача:

1. зовнішній вигляд – стиль одягу та загальний зовнішній вигляд, які створюють перше враження, відповідність вимогам ділового стилю;
2. комунікативні навички – здатність ефективно та чітко висловлювати свої думки, вміння слухати та взаємодіяти з іншими, здатність вирішувати нестандартні та конфліктні ситуації, здатність налагоджувати двосторонній зв'язок з учнями та батьками.;

3. інтелектуальні здібності – рівень освіти, загальна ерудиція, знання та розуміння різних галузей науки;
4. емоційний інтелект – вміння керувати своїми власними емоціями та розуміти емоції інших;
5. професійна репутація – досягнення в освітній діяльності, рівень вмінь та досвід, які визначають вашу професійну репутацію;
6. етика та мораль – ставлення до етичних питань, дотримання принципів моралі та внутрішніх цінностей;
7. лідерські якості – здатність координувати роботу студентів, лідерський підхід до розгортання освітнього процесу.
8. самооцінка – реалістична адекватна оцінка власних можливостей та впевненість у своїх силах;
9. автентичність – здатність виражати свою особистість та унікальні риси.

Імідж викладача закладу ПО – явище багатокomпонентне, його формує комплекс елементів, синтез яких забезпечує створення позитивного образу та ведення успішної професійно-педагогічної діяльності. Євтушенко Г.В., Бабошко А. І., Бушля Д. І. у своїй публікації «Імідж сучасного викладача: сутність та особливості формування» визначає ці компоненти та надає їх характеристику [42, с. 632]:

- аудіовізуальна культура викладача (грамотна мова, ораторські здібності, манери, стиль одягу);
- поведінка (навички екологічної комунікації, контроль емоційного стану, психологічна стійкість);
- цінності (світогляд, моральні та етичні погляди й переконання);
- статус і самооцінка викладача (розуміння своєї ролі в навчальному процесі, усвідомлення власних педагогічних та професійних можливостей);
- особистісні риси.

Комплексний аналіз джерел вітчизняної психолого-педагогічної та методичної літератури вказує на те, що невиправдану увагу науковці

приділяють саме зовнішній складовій педагогічного іміджу як пріоритетному напрямку позитивного його формування. Однак, дослідивши відповідну нормативно-правову документацію, а також праці та публікації з даної проблеми, можемо підсумувати, що вимоги до зовнішності та стилю одягу викладача не виходять за межі загальноприйнятих норм і канонів ділового стилю.

Погоджуємось з думкою Козлової О.С. щодо синтезу зовнішнього та внутрішнього впливу на формування позитивного іміджу викладача ЗПТО. Вона справедливо зауважує, що «...зовнішність як компонент професійного іміджу викладача слід розглядати комплексно: працювати над покращенням та вдосконаленням кожного із елементів зовнішності (не лише фізичного вигляду тіла та обличчя, одягу, але й таких функціональних ознак зовнішності, як міміка, жестикуляція, хода, постава, голос та мовлення) викладачу необхідно одночасно» [66].

Довга Т. Я. подає структуру іміджу особистості як комплексний конструкт, що включає різноманітні елементи та аспекти; синтез зовнішніх та внутрішніх компонентів, що можна узагальнити у графічному вигляді (рис. 1.1).

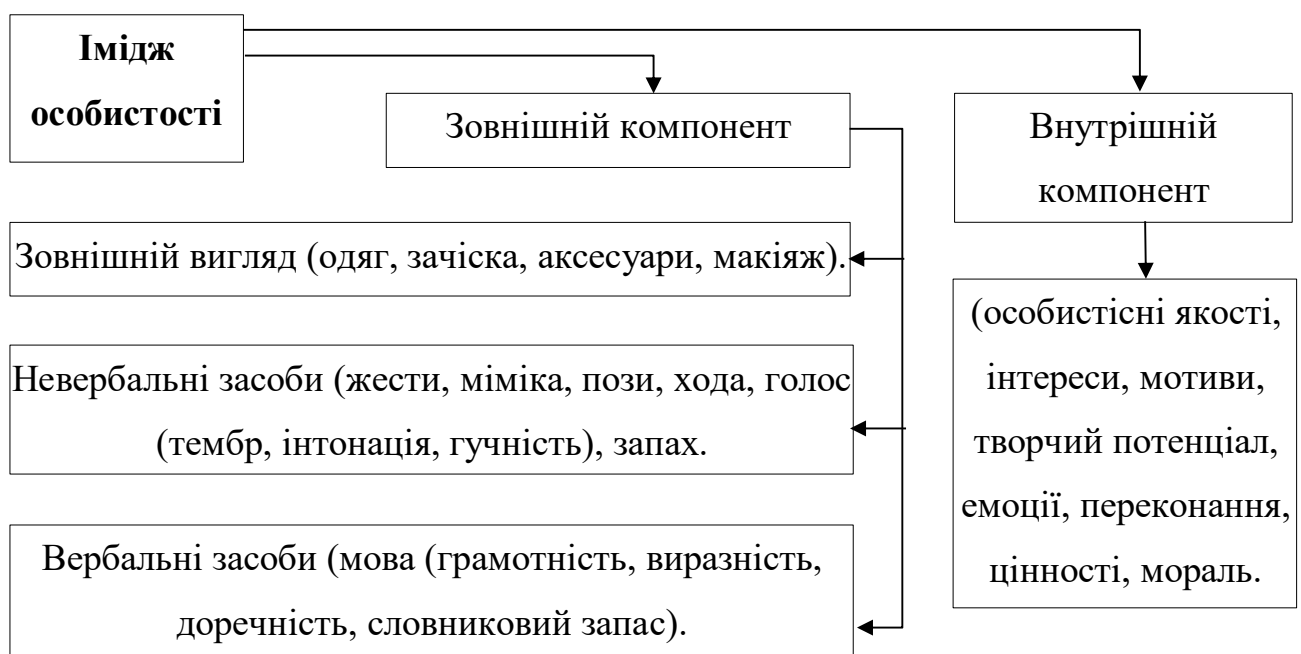

Рис. 1.1. Структурні компоненти іміджу особистості [37].

III – це складний комплекс ознак, що визначають образ та враження, яке він створює в учасників освітнього процесу, громадськості, суспільства. Імідж викладача відображається в його здатності ефективно викладати складні концепції, висловлювати власні ідеї, впливати на студентів та надихати їх до навчання. Крім того, важливими є його етичні норми, уміння побудови екологічних відносин із студентами та здатність реагувати на виклики сучасного освітнього середовища та швидко адаптуватися до нових технологій та педагогічних методик.

Узагальнюючи вище викладене, можна стверджувати, що професійний імідж викладача є синтезом інтелектуальних, комунікативних, педагогічних та моральних аспектів, що визначають його статус та вплив на навчання і розвиток студентів.

Аналіз психолого-педагогічної літератури та інших наукових джерел дозволяє виокремити основні компоненти, що в узагальненому вигляді являють собою професійний імідж педагога:

- педагогічна майстерність (розуміння завдань професійної освіти; уміння вибудовувати стратегію освітнього процесу; досконале володіння теоретичними і практичними знаннями і вміннями; сформованість мотивації до саморозвитку та самовдосконалення протягом життя тощо);
- візуальний образ (органічний синтез професійних компетентностей і педагогічного артистизму);
- внутрішній образ (емоційність і творчій настрої; гнучкість, мобільність, оперативність мислення; усвідомлення вагомості застосування інформаційних технологій; прогнозування та передбачення дій учнів; об'єктивне оцінювання знань, умінь і можливостей учнів тощо).

Деякі науковці аргументовано стверджують, що імідж, залежно від джерела отримання інформації про особистість, включає наступні структурні компоненти:

- імідж середовища – приміщення, офіс, кабінет тощо;
- вербальний імідж – мова, письмо;

- кінетичний (невербальний) – жести, міміка, рухи, мова тіла;
- габітарний (зовнішній) – зовнішній вигляд: стиль в одязі, зачіска, аксесуари;
- ментальний імідж – світогляд, релігійні та морально-етичні погляди, соціальні стереотипи;
- фоновий імідж – опосередковані упереджені відомості, отримані зі сторонніх джерел;
- контактний імідж – відомості, отримані безпосередньо від особистості або оточення.

Окрім вище зазначеної класифікації, існує безліч підходів та думок щодо поділу іміджу на категорії. Справедливо, що різні види іміджу є взаємодоповнюючі та взаємопов'язані. Резюмуючи, доповнимо список наступними видами:

- внутрішній – спрямований на внутрішню культуру, цінності та етичні стандарти, які формують враження і працюють всередині організації чи особистості;
- індивідуальний – сфокусований на враженнях, створених окремою особою, орієнтований на її особистість, навички та характер;
- груповий – враження, яке створюється про групу людей чи організацію загалом, враховуючи їхні спільні цінності, цілі та характеристики;
- корпоративний – формується щодо підприємства, організації чи бренду, враховуючи його цінності, репутацію, манеру спілкування з клієнтами та громадськістю;
- брендовий – стосується враження про певний продукт або послугу, яке формується через його властивості, якість та сприйняття споживачами;
- соціальний – враження, яке особа справляє в різних соціальних групах, таких як сім'я, друзі, колеги.

У різних джерелах зарубіжні та вітчизняні науковці по-різному тлумачать функції іміджу сучасного фахівця. Т. Довга у своїй публікації «Імідж

особистості як необхідна умова професійного становлення педагога» найбільш лаконічно та точно визначає функції іміджу, зокрема виділяє серед них наступні: професійна, адаптаційна, аксіологічна, евристична, комунікативна, психотерапевтична та функція особистісної реалізації (рис. 1.2).

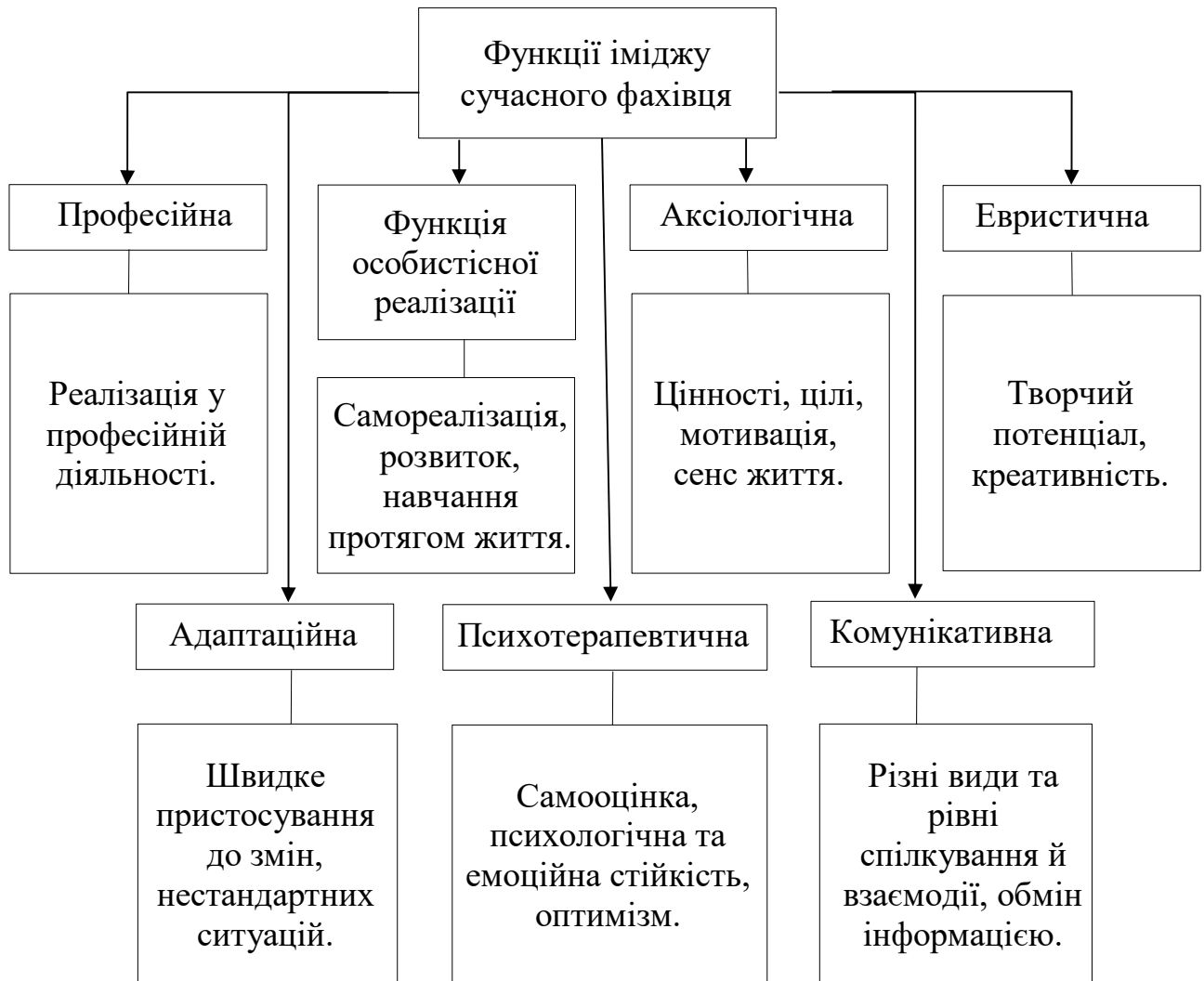

Рис. 1.2. Функції іміджу сучасного фахівця (за Т. Довгою) [37].

Професійний імідж викладача обумовлюється комплексом аспектів, що об'єднуються в його сприйнятті в освітньому середовищі. Основні складові включають глибокі фахові знання, особливий педагогічний підхід, високі комунікативні навички, емоційний інтелект, індивідуальні та соціальні якості, етичні стандарти, активну участь у вихованні, прагнення до самовдосконалення, креативність у педагогічних методиках та уважність до зовнішнього вигляду.

Створення позитивного іміджу для педагогів та закладів освіти має ключове значення з кількох причин:

- увага та інтерес з боку учнів – педагог, який має позитивний імідж, здатний викликати зацікавленість учнів. це сприяє більш ефективному налагодженню освітнього процесу.

- довіра та авторитет – позитивний імідж допомагає вибудувати довіру та підвищити авторитет вчителя серед учнів, їхніх батьків та колег.

- мотивація – педагог, якому довіряють, може стати джерелом мотивації та надихати учнів до досягнень.

- імідж закладу освіти – позитивний ІІ впливає на сприйняття навчального закладу.

- залученість в освітній процес – вчителі з позитивним іміджем можуть створити сприятливу атмосферу для учнів, що підвищує їхню активність та зацікавленість у навчанні.

- професійний розвитку – позитивний імідж може стати додатковим стимулом для професійного й особистісного росту, отримання можливостей для навчання та участі у наукових проєктах.

- добросусідство з колегами – позитивний ІІ полегшує взаємодію та спілкування з колегами, що важливо для продуктивної роботи в колективі.

Загалом, створення позитивного іміджу вчителя є стратегічно важливим процесом, що сприяє росту й розвитку викладача як професіонала.

1.3. Дидактичні засади формування позитивного професійного іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти

Це є результатом послідовної діяльності, що спрямована на створення позитивного образу. Відтак, основа професійного іміджу педагога – його особистісний імідж, доповнений професійними якостями, знаннями, вміннями, компетентностями.

Професійна діяльність педагогів за своїм змістом передбачає володіння рядом особистісних універсальних якостей:

- загальних (громадянська, соціальна, культурна, лідерська та підприємницька);
- професійних (мовно-комунікативна; предметно-методична; інформаційно-цифрова; психологічна; емоційно-етична; педагогічне партнерство; інклюзивна; здоров'язбережувальна; проєктувальна; прогностична; організаційна; оцінювально-аналітична; інноваційна; рефлексивна; здатність до навчання впродовж життя).

Такі глибокі та деталізовані кваліфікаційні характеристики не ставляться до жодної іншої професії, що засвідчує професійний стандарт педагогічних працівників, а також частина друга статті 54 Закону «Про освіту України» [113].

Аналіз наукової літератури з проблеми професійного іміджу викладача та нормативних документів дозволяє експлікувати загальні педагогічні та дидактичні концепти її формування.

Розглядаючи питання формування іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти, доцільно насамперед зацентрувати увагу на особливостях курсу «Цифрові технології».

Професійний імідж такого викладача з одного боку, повинен включати індивідуальні, особистісні та загальні професійно-педагогічні риси, окреслені вище. З іншого боку, специфіка курсу «Цифрові технології» визначає певні

компетенції, необхідні для досконалого володіння інформатичними та комп'ютерними дисциплін, що можуть включати, але не обмежуватися наступними: інформаційна грамотність; володіння високим рівнем інформаційної культури; впевнене, критичне й відповідальне використання ІТ в професійній діяльності тощо.

Основні аспекти дисципліни «Цифрові технології» можуть включати, але не обмежуватися наступними:

- ознайомлення з цифровими інструментами – вивчення різноманітних цифрових інструментів та платформ, які можуть бути корисними в професійній діяльності;
- програмування та веб-дизайн – вивчення основ програмування, розробки ПЗ та навички роботи з програмними інструментами;
- цифрові навички - розвиток (удосконалення) навичок роботи з офісними програмами, графічними редакторами, електронною поштою та іншими цифровими інструментами;
- використання онлайн-ресурсів – ознайомлення з методами пошуку, вибору та ефективного використання інформації з Інтернет-джерел;
- безпека в Інтернеті – вивчення основ кібербезпеки, захисту від шахрайства та безпечного користування цифровими ресурсами;
- інтеграція ЦТ в професійну діяльність: Розгляд випадків використання цифрових технологій в конкретних професійних областях, розробка стратегій їхнього впровадження;
- розвиток критичного мислення та творчості.

Дисципліна «Цифрові технології» дозволяє студентам засвоїти необхідний обсяг знань, умінь та навичок, необхідних для успішного працевлаштування в сучасному цифровому середовищі та впровадження цифрових технологій у свою професійну практику, бути конкурентоспроможними фахівцями на ринку праці, де значна увага приділяється саме цифровим компетенціям.

Оскільки предмет дослідження розглядається саме в контексті професійної освіти, доцільно насамперед окреслити особливості та обов'язки викладача ПТНЗ.

Вчителі школи, педагоги ЗВО та закладів професійної освіти мають різні завдання та особливості роботи, оскільки їх цілі та методи викладання різняться. По-перше, основна мета викладачів ЗПТО – підготовка студентів до умов ринку праці, передача конкретних знань та навичок для виконання певних завдань. По-друге, заклади професійної освіти переважно практично орієнтовані: викладачі зосереджують увагу на практичних аспектах навчання, орієнтованих на реальні вимоги конкретної галузі чи професії.

Викладач закладу професійної освіти повинен володіти специфічними навичками для ефективного викладання та практичної підготовки студентів до певної професії. До ключових навичок можна віднести наступні:

- експертиза в галузі – ґрунтовні знання предмету та володіння актуальною інформацією про сучасні тенденції та новітні досягнення в обраній професійній сфері;
- педагогічні методи – досконале володіння різноманітними методами викладання, адаптованими до потреб студентів, зокрема практичними та інтерактивними підходами;
- комунікативні навички – здатність чітко та зрозуміло пояснювати матеріал, створювати стимулююче навчальне середовище та екологічно й ефективно спілкуватися зі студентами;
- менторство та підтримка – уміння надавати поради, мотивувати та допомагати студентам в їх професійному розвитку;
- підготовка до практичної діяльності;
- системне мислення та організаційні навички – здатність до планування та організації уроків, налагоджувати освітній процес відповідно до програми;
- адаптивність – готовність до змін у предметній галузі та адаптація освітніх програм відповідно до потреб студентів;

- оцінка та звітування – навички оцінювання освітнього поступу студентів, проведення ефективного звітування та забезпечення зворотного зв'язку [13].

Враховуючи описані вище особливості та вимоги до особистості педагогів закладів професійної освіти, узагальнимо дидактичні засади формування позитивного іміджу викладача цифрових технологій наступним переліком:

- професійна імерсія в робоче середовище – створення умов для поглибленого освоєння майбутнім викладачем практичного досвіду в реальних умовах професійного середовища для підвищення його авторитету та фахової компетентності;

- менторська діяльність та професійна взаємодія – забезпечення умов для конструктивного обміну досвідом та синергії з досвідченими колегами для розвитку майбутніх викладачів цифрових технологій;

- асиміляція інноваційних педагогічних технік – акцентуація на засвоєнні майбутніми викладачами передових педагогічних та дидактичних методик для ефективного впровадження інновацій в освітній процес;

- використання інноваційних технологічних засобів навчання: розвиток навичок використання та інтеграції передових технологій в освітній процес для підвищення привабливості викладацької діяльності та підвищення ефективності;

- етаблювання психосоціальних вмінь: розвиток особистісних якостей, таких як емпатія та комунікабельність, для створення екологічних відносин з учнями та студентами;

- адаптація до багатоманітних стилів навчання;

- впровадження методів активного навчання: посилення використання методів, що стимулюють активну участь студентів у власному процесі навчання;

- професійний розвиток: сприяння активному самовдосконаленню через участь у професійних заходах: тренінгах, конференція, майстер-класах, практикумах та семінарах;
- застосування різноманітних засобів оцінювання: використання інноваційних методів підходів та технологій для об'єктивної оцінки студентів;
- розвиток міжкультурної компетентності: вивчення та розвиток навичок ефективного взаємодії зі студентами різних культур [117].

Окреслені вище принципи мають на меті створити системний підхід до формування позитивного іміджу майбутнього викладача цифрових технологій в ЗПТО до викликів сучасної освітньої парадигми.

В. Олексенко аналізує проблему позитивного професійного іміджу викладача та окреслює основні етапи його формування [102, с. 160]:

1. пошук основи для створення іміджу на основі реальних або власних уявних педагогічних ідеалів;
2. співвідношення та порівняння власного реального образу з ідеальним;
3. проєкція «ідеального» іміджу на реальний образ викладача;
4. входження в образ в процесі практики;
5. індивідуалізація новоствореного іміджу.

О. А. Межерицька подає власне бачення окресленої проблеми, що містить наукове обґрунтування структурних складників формування позитивного іміджу педагога, що можна узагальнити схематично (рис. 1.3).

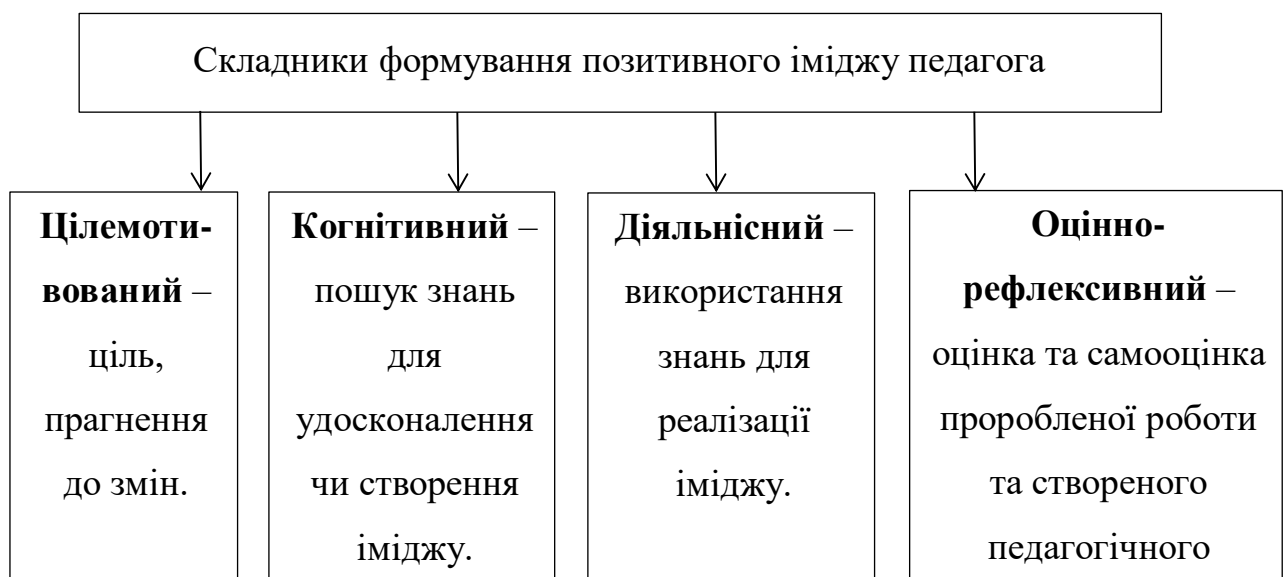

Рис. 1.3. Складники формування позитивного іміджу педагога [92].

В. Олексенко поліетапність процесу створення іміджу подає у вигляді синтезу п'яти етапів: сприйняття, аналіз, проєктування, реалізація, індивідуалізація (рис. 1.4).

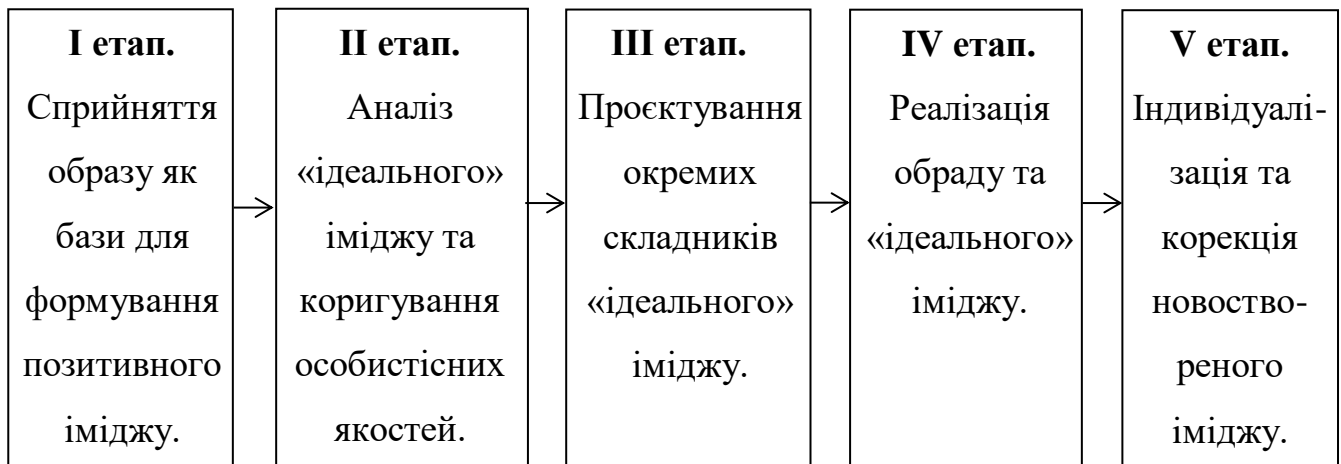

Рис.1.4. Етапи формування педагогічного іміджу [102].

У сучасних умовах розвитку освіти особлива увага надається питанням формування педагогічної культури фахівців, яка обумовлена зростаючими вимогами до загальнокультурної, соціальної компетентності педагогів та особистості викладачів загалом. Узагальнюючи знання, отримані в ході дослідження, можна сформулювати стратегію формування позитивного іміджу викладача в ПТНЗ: самоаналіз та самооцінка; визначення мети; розвиток ключових компетенцій; акцентуація власної педагогічної унікальності; активна участь у громадському житті закладу освіти; взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу; формування іміджу в онлайн-просторі; запит, отримання та збереження позитивного фідбеку:

Описаний вище алгоритм вимагає ґрунтовної систематичної роботи над особистісним та професійним іміджем педагога, що представлена наступною стратегією:

- ретельний аналіз сильних та слабких рис, визначення мети та цінностей;
- формулювання конкретних цілі у процесі формування іміджу (покращення взаємодії зі студентами, підвищення професійного статусу тощо).
- систематична робота над розвитком та удосконаленням ключових навичок (комунікація, педагогічні методи, використання інноваційних педагогічних технологій тощо).
- пошук та підкреслення власної педагогічної унікальності (особистий підхід до навчання, інноваційні методи, науково-педагогічні досягнення тощо).
- активна участь у громадському житті закладу освіти (участь у конференціях, семінарах, публікація статей, доєднання до наукових та педагогічних ініціатив).
- побудова екологічних стосунків зі студентами та колегами, що ґрунтуються на засадах партнерства, людиноцентризму, толерантності.
- формування іміджу в онлайн просторі: (публікація освітнього контенту, спілкування в спільнотах тощо).
- запит та отримання фідбеку від студентів та колег.

Погоджуємося, що з-поміж інших описаних етапів формування професійного іміджу викладача, Інтернет є потужним інструментом для формування іміджу. Справедливо, що в інформаційному суспільстві мережева комунікація має безпрецедентно важливу роль. Особливої уваги заслуговує публікація Трач О. «Формування іміджу викладача в соціальних середовищах Інтернету». Поділяємо позицію авторки щодо важливості формування позитивного іміджу не лише у фізичній професійній діяльності, але й мережевій, зокрема в Інтернеті: соціальних мережах, блогах, особистих сайтах тощо. Трач О. розподіляє процес формування інформаційно-педагогічного іміджу на такі етапи: планування; аналіз професійної діяльності; підбір платформ; дані про викладача; управління, коригування [128, с. 24].

Враховуючи різноманітність педагогічних ролей, дидактичні підходи мають віддзеркалювати індивідуальність, професійну компетентність та здатність вмотивовувати студентів. Впровадження інноваційних методик, активізація інтерактивного навчання та акцентуація на розвитку критичного мислення студентів сприяють не лише позитивному сприйняттю викладача, а й активній залученості до освітнього процесу та виконання навчальних завдань.

Дидактичні засади, спрямовані на формування позитивного іміджу майбутніх викладачів цифрових технологій у закладах професійної освіти, забезпечують окрім загальних компетентностей, розвиток емоційного інтелекту педагогів, сприяють формуванню емпатії та взаєморозуміння зі студентами. Позитивний ІІ, в свою чергу, створює дружню атмосферу, де студенти відчують підтримку та мотивацію до навчання [86].

У підсумку, дидактичні засади формування позитивного іміджу викладача є необхідним інструментом для забезпечення якісної освіти та створення сприятливого освітнього середовища. Цей процес вимагає синтезу професійних навичок, особистісної відданості та уміння відкрито та плідно взаємодіяти з усіма учасниками освітнього процесу.

Висновки до першого розділу

На основі аналізу першого розділу магістерської роботи «Теоретичне дослідження питань формування педагогічного іміджу», було зроблено наступні висновки:

Термін «імідж» розуміємо як систему узагальнених вражень, уявлень та асоціацій, які формуються в суспільстві щодо певної особи, організації, продукту або бренду. Цей термін вказує на складний феномен, що охоплює різні аспекти, такі як зовнішній вигляд, стиль, поведінка, якості та інші характеристики, що впливають на сприйняття та оцінку об'єкта в суспільстві. У педагогічному контексті термін «імідж» включає професійні якості, етичні

стандарти, методи навчання та взаємодію з учнями та іншими учасниками освітнього процесу.

Проведений комплексний аналіз різних підходів до визначення дефініції «імідж педагога» дозволяє виокремити спільні базисні ознаки: ІП – це шаблонний образ, що виникає у свідомості людини, групи людей або суспільства загалом, створюється на основі особистісних якостей індивіда, обумовлюється злагожденістю зовнішніх і внутрішніх, професійних і особистісних якостей педагога.

Професійний імідж педагога класифікуємо за різними характеристиками та ознаками: позитивний або негативний; особистісний, професійний, груповий; базовий, дзеркальний, корпоративний тощо.

Ключові зовнішні та внутрішні ознаки ІП, що визначають загальний образ особистості викладача розглядаємо як синтез зовнішніх (зовнішній вигляд, невербальні та вербальні засоби) та внутрішніх (особистісні якості, інтереси, мотиви, творчий потенціал, емоції, переконання, цінності, мораль) компонентів.

Професійний імідж викладача є синтезом інтелектуальних, комунікативних, педагогічних та моральних аспектів, що визначають його статус та вплив на навчання і розвиток студентів.

Синтезуючи різні елементи практичної діяльності педагога, ІП містить професійну, адаптаційну, аксіологічну, евристичну, комунікативну, психотерапевтичну функції, а також функцію особистісної реалізації.

Основні складові професійного іміджу викладача включають глибокі фахові знання, особливий педагогічний підхід, високі комунікативні навички, емоційний інтелект, індивідуальні та соціальні якості, етичні стандарти, активну участь у вихованні, прагнення до самовдосконалення, креативність у педагогічних методиках та уважність до зовнішнього вигляду.

Професійний імідж викладача в закладах професійної освіти з одного боку, повинен включати індивідуальні, особистісні та загальні професійно-педагогічні риси, з іншого – специфіка дисципліни «Цифрові технології»

визначає певні компетенції, необхідні для досконалого володіння інформатичними та комп'ютерними дисциплінами, що можуть включати, але не обмежуватися наступними: інформаційна, цифрова грамотність; володіння високим рівнем інформаційної культури; впевнене, критичне й відповідальне використання ІТ в професійній діяльності тощо.

Загальні висновки до першого розділу вказують на те, що формування педагогічного іміджу є багатоаспектним завданням, яке вимагає поєднання професійних, соціальних та емоційних компонентів. Високий рівень педагогічної компетентності і взаємодія з освітнім середовищем створюють підґрунтя для успішного формування позитивного іміджу викладача закладу професійної освіти.

РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

2.1. Організація процедури проведення емпіричного дослідження

Дослідження рівня сформованості ІІ у майбутніх викладачів з цифрових технологій у закладах професійної освіти відбувалося з урахуванням теоретичних висновків першого розділу магістерської роботи. Базою дослідження став Рівненський державний гуманітарний університет, факультет математики та інформатики. У реалізації методики взяли участь здобувачі освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» з професійної освіти за спеціалізацією «Цифрові технології».

Вибірка складалася з контрольної (КГ) та експериментальної групи (ЕГ). До контрольної групи увійшли 25 осіб, в експериментальну – 25 осіб (ЕГ). Дослідження проводилось в чотири етапи: початковий, констатуючий, формуючий, контрольний.

На першому (початковому) етапі (01.03.2023 – 07.04.2023 рр.), відбулося осмислення та теоретичне обґрунтування теми дослідження. Проводився ретроспективний аналіз науково-методичної літератури для визначення основних підходів, методології, логіки та організації методики формування позитивного іміджу викладача в галузі професійної освіти, зокрема у контексті використання цифрових технологій.

На констатуючому етапі (11.04.2023 – 26.05.2023 рр.), було проведено дослідження рівня сформованості професійного ІІ респондентів; Була сформульована мета та визначено завдання дослідження; розроблено набір діагностичних інструментів.

На формуючому етапі (29.05.2023 – 29.09.2023 рр.), була реалізована практично-дослідна робота з організації процесу формування позитивного іміджу педагога майбутніх фахівців з цифрових технологій закладу професійної освіти. Був розроблений та проведений для експериментальної групи

респондентів семінар-практикум «Створення позитивного професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти», метою якого є надання майбутнім викладачам інструментарію та навичок для ефективного формування та удосконалення їх професійного іміджу. Крім того, було використано дидактичні матеріали, що сприяли ефективному формуванню позитивного іміджу педагога майбутніх фахівців з цифрових технологій закладу професійної освіти.

На контрольному етапі (02.10.2023 – 03.11.2023 рр.) відбувалось підбиття підсумків: проведено аналіз отриманих результатів дослідження, підготовані узагальнюючі висновки, надано оцінку ефективності запропонованої методики формування позитивного іміджу педагога майбутніх фахівців з цифрових технологій закладу професійної освіти.

Створення ІІ є складним та багаторівневим процесом, що охоплює концептуальні ідеї, культурологічні технології, прогностичні моделі, шляхи та умови формування іміджу майбутнього педагога на основі взаємозв'язку освіти і культури, а також критерії та рівні розвиненості професійного іміджу [89].

Проблема формування іміджу викладача з цифрових технологій в закладах професійної освіти не була предметом наукових досліджень. Зважаючи на це, станом на сьогодні не існує комплексного інструментарію, що дозволяв би виміряти рівень його сформованості.

Важливо враховувати, що професійний імідж – це комплексна категорія. Вітчизняні науковці та провідні педагоги майже одноставні в думці, що для визначення рівня сформованості професійного іміджу викладача потрібно використовувати комбінацію кількісних та якісних методів. На наше переконання, комбінація різних методик дозволить отримати більш повне та об'єктивне уявлення про рівень сформованості іміджу викладача.

Одним з важливих структурних компонентів методики на констатувальному етапі, було розроблення діагностичного інструментарію для всебічної та найбільш повної оцінки рівнів сформованості іміджу педагога майбутніх фахівців з цифрових технологій закладу професійної освіти.

В основу розробки діагностичного інструментарію лягли висновки до І розділу магістерської роботи, а також окремі тези підрозділів 1.1-1.3, зокрема було взято до уваги те, що:

- формування професійного іміджу майбутніх викладачів в умовах вищої школи здійснюється ціленаправлено, однак на сьогодні не передбачено змін в навчальних планах, оновлення інформаційних ресурсів для студентів або спеціально виокремленої дисципліни, предметом вивчення якої стала б досліджувана дефініція;

- професійний ІІІ майбутніх викладачів з цифрових технологій містить у собі комбінацію різних педагогічних та загальних навичок і компетентностей: технологічної, виконавської, методологічної, комунікативної, інформаційної, психологічної, емоційно-естетичної тощо.

- особливість дефініції «імідж педагога» обумовлена універсальним міжгалузевим змістом майбутньої професійної діяльності викладача цифрових технологій в ПТНЗ.

Орієнтиром в розробленні діагностичного інструментарію для проведення дослідження на констатуючому етапі, стали погляди Романенка І. та Колодяжної А., представлені у науковій роботі «Формування професійного іміджу майбутніх викладачів закладу професійно-технічної освіти» [117], яка практично в повній мірі відображає базові складові педагогічного іміджу для майбутніх викладачів закладу професійної освіти. Відтак, у праці Романенка І. та

Колодяжної А. перелік досліджуваних компонентів, критеріїв та показників для проведення дослідження представлений наступними:

- зовнішньо-особистісний (габітарна культура (зовнішній вигляд) та мовленнєва культура(вербальні засоби спілкування));

- професійний (комунікативно-організаторська компетентність, мотивація до професійної діяльності);

- внутрішньо-особистісний (рівень самооцінки та сформованість «Я-концепції», культура поведінки).

На основі узагальнення вище вказаних критеріїв формування іміджу педагога, нами було визначено методику здійснення первинної діагностики досліджуваної дефініції. Розроблені нами критерії, показники та методи дослідження рівня сформованості професійного іміджу викладача узагальнено у вигляді таблиці (табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

Методика визначення сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти

Критерії	Показники	Методи діагностики
Теоретичний	Загальна обізнаність.	Анкета «Імідж викладача: теоретичний аспект» (Додаток А).
Зовнішньо-поведінковий	Габітарна культура.	Анкета «Зовнішній вигляд педагога» (Додаток Б).
Професійний	Дослідження виконавської, педагогічної, методичної, організаційно-управлінської та комунікативної діяльності. Знання і розуміння специфіки професії викладача цифрових технологій.	Діагностична карта «Оцінка професійно-орієнтованих умінь і якостей особистості педагога» (Додаток В).
Внутрішньо-особистісний	Здатність до самоосвіти, професійного особистісного розвитку. Здатність до рефлексії. Володіння способами самопізнання	Методика «Діагностика рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності» (Л. Бережнова) (Додаток Г).

Критерії та показники сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій в закладі професійної освіти можна інтерпретувати за трьома рівнями: низький, середній, високий. У таблиці 2.2 перелічено та наведено розгорнуту характеристику показників за рівнями сформованості ІІІ.

Таблиця 2.2.

Рівні та показники сформованості професійного іміджу майбутнього викладача цифрових технологій в закладі професійної освіти.

Критерії	Рівні та показники сформованості професійного іміджу		
	Високий	Середній	Низький
Теоретичний	Досконале володіння знаннями про імідж, розуміння позитивного ІІ як запоруки успішної професійної діяльності; усвідомлення взаємозалежності зовнішніх і внутрішніх компонентів іміджу.	Відсутність чіткого розуміння важливості формування позитивного іміджу та його впливу на педагогічну діяльність;	Відсутність чіткого розуміння сутності професійного іміджу педагога; нерозуміння взаємозалежності зовнішніх і внутрішніх складників іміджу.
Зовнішньо-поведінковий	Почуття міри та смаку; відповідність нормам ділового стилю; стриманість, охайність в одязі; уміння поєднувати кольори, підбирати аксесуари, зачіску.	Здебільшого охайний зовнішній вигляд; частково розвинене вміння підбирати одяг та аксесуари відповідно до канонів ділового стилю.	Неусвідомлення важливості створення привабливого зовнішнього вигляду; неохайність; недотримання канонів ділового стилю; відсутність почуття стилю, смаку та міри в одязі, макіяжі, зачісці, аксесуарах.
Професійний	Грамотна мова, письмо; навички екологічного спілкування; ефективного вирішення конфліктних ситуацій; використання додаткових засобів спілкування; насага та мотивація у процесі формування та корекції іміджу в педагогічній діяльності; ефективне налагодження та організація освітнього процесу.	присутні деякі труднощі у виконанні комунікативних завдань; спостерігаються деякі навички саморозвитку та самовдосконалення, однак відсутня мотивація щодо формування позитивного професійного іміджу викладача.	початковий рівень грамотності; нелогічність; не завжди доречне використання мовних засобів; невміння лаконічно та грамотно висловити власні думки; уникнення негативних емоцій, та труднощів, не вміння протистояти невдачам.

Продовження таблиці 2.2.

Внутрішньо-особистісний	Усвідомлення та дотримання загальноприйнятих норм, правил етикету; емоційна та стресостійкість; систематичне вдосконалення особистісного іміджу шляхом самоосвіти; адекватна самооцінка.	Нерегулярний саморозвиток та вдосконалення власного іміджу; уміння керувати своїми емоціями, дотримання загальноприйнятих норм поведінки; адекватна самооцінка.	відсутність мотивації, усвідомлення важливості самовдосконалення та розвитку ІІІ; нездатність контролювати власні емоції, уникати конфліктних ситуацій; самооцінка занижена.
-------------------------	--	---	--

Важливо зауважити, що рівень сформованості іміджу є неконстантним показником, і підлягає коригуванню, зокрема шляхом самовдосконалення та особистісного й професійного розвитку.

2.2. Дослідження рівня сформованості педагогічного іміджу майбутніх викладачів з цифрових технологій у закладах професійної освіти

Констатуючий етап проводився в період з 11.04.2023 – 26.05.2023 рр. Змістом даного етапу стало виявлення вихідного рівня сформованості рівня сформованості професійного ІІІ респондентів контрольної та експериментальної групи, через аналіз:

- загальної обізнаності щодо сутності даного феномену (Додаток А);
- ставлення студентів до зовнішнього компоненту іміджу викладача (Додаток Б);
- оцінки професійно-орієнтованих умінь і якостей особистості педагога (Додаток В);
- прагнення до професійного самовдосконалення (Додаток Г).

Узагальнивши науково-педагогічну літературу з дотичних тем, ми поділяємо позицію деяких науковців, що першочерговим у проведенні

дослідження є визначення рівня проінформованості респондентів щодо дефініції «педагогічний імідж» та ряду суміжних питань.

На початку дослідження ми провели анкетування (Додаток А), результати якого дозволяють скласти цілісне уявлення про ставлення майбутніх викладачів цифрових технологій в ПТНЗ до означених категорій. Анкета була представлена студентам I-II курсів магістратури спеціальності Професійна освіта (Цифрові технології) факультету математики та інформатики.

Анкетування респондентів показало, що їх погляди щодо даного феномену різняться, проте значних відмінностей між відповідями студентів КГ та ЕГ немає. Аналіз анкет респондентів показав, що більшість з них (КГ 64%, ЕГ 60%) розуміють сутність феномену «імідж» та «професійний імідж педагога», а також інтуїтивно або з незначними неточностями можуть надати їх визначення, 24% респондентів контрольної групи та 20% експериментальної виявили труднощі в тлумаченні даних термінів.

Серед складових іміджу, які респондентам пропонувалося розмістити в порядку пріоритетності, в експериментальній групі 56% опитаних надали перевагу зовнішньому вигляду, 24% фаховій компетентності, 16% психологічній витримці й емоційній стабільності, 16% мистецтво подобатися людям. В контрольній групі 64% опитаних надали перевагу зовнішньому вигляду, 4% психологічній витримці й емоційній стабільності, 8% мистецтво подобатися людям, 28% фаховій компетентності.

В останньому запитанні анкети респондентам було запропоновано обрати важливі для педагога критерії. Соціальний статус є важливий у 8% студентів експериментальної та 12% контрольної групи. Вік педагога пріоритетний для 40% у КГ та 36% в ЕГ. Стать не є пріоритетною для учасників обох груп, проте самооцінку обрали 100% респондентів контрольної та 84% експериментальної групи. Стиль одягу – 48% ЕГ та 64% КГ, зовнішня привабливість – 72% ЕГ, 56% КГ.

Можна резюмувати, що студенти експериментальної та контрольної групи не мають суттєвих відмінностей в розумінні та тлумаченні

досліджуваних дефініцій. Перевагу серед складників ІІІ респонденти надають зовнішньому вигляду, в меншій мірі умінню подобатися людям та фаховій компетентності. Це пояснюється прогалинами у вивченні дисциплін педагогічного спрямування, а також використанням неактуальних навчальних ресурсів, застарілих підручників та невідповідності отриманих знань з реальною педагогічною практикою.

В останньому запитанні позитивним моментом вважаємо той факт, що жоден учасник не позначив стать як важливий критерій іміджу педагога. Це пов'язане з відходженням на задній план застарілих моральних пережитків та стереотипних гендерних наративів. Водночас, спостерігається тенденція неусвідомлення важливості соціального статусу викладача як основи для створення позитивного ІІІ. В ході індивідуальних бесід з респондентами вдалося з'ясувати, що такі відповіді зумовлені високою якістю надаваних освітніх послуг у Рівненському державному гуманітарному університеті: незалежно від соціального статусу заняття проводяться на належному рівні. Стиль одягу та зовнішня привабливість є пріоритетною для переважної більшості опитуваних (60%), вік позначили менше половини (36%) студентів.

Проведене анкетування дозволяє підсумувати, що у більшості респондентів не сформоване комплексне й повне уявлення про «імідж» та «професійний імідж викладача», знання про сутність, критерії, показники, складові та функції є, здебільшого, фрагментарні та поверхові, потребують корекції та додаткового стимулювання засобами педагогічних технологій. В більшості респондентів спостерігається прагнення до створення власного педагогічного іміджу.

Крім того, з метою виявлення позиції респондентів щодо необхідності формування позитивного ІІІ, було проведено індивідуальні бесіди, за результатами яких можна підбити наступні підсумки:

- 88% студентів не задоволені своїм наявним рівнем сформованості педагогічного іміджу;

- 8% студентів не вважають ПП важливим компонентом педагогічної кар'єри та професійної діяльності;
- 12% студентів не впевнені у виборі педагогічної професії та не вбачають сенсу у формуванні позитивного ПП;
- 72% опитаних потребують корекції наявного професійного іміджу педагога.

Для дослідження рівня зовнішньо-поведінкового критерію формування професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти було проведено опитування «Ставлення студентів до зовнішнього компоненту іміджу викладача» (Додаток Б). Було розроблено структуровані питання, спрямовані на визначення ставлення студентів до зовнішнього вигляду викладача. Питання стосувалися вигляду, одягу, манер поведінки, які вважаємо важливими для створення позитивного іміджу. Окрім того, було забезпечено анонімність для респондентів, щоб забезпечити вільне та відверте висловлювання думок.

Студентам було запропоновано оцінити важливість елементів зовнішнього вигляду викладача, таких як одяг, зачіска, постава тощо. Питання були спрямовані на визначення конкретних аспектів, які студенти вважають позитивними або негативними.

Студенти висловили різні думки щодо важливості зовнішнього вигляду викладача для їхньої мотивації та взаємодії. Виявлено конкретні елементи, які визнаються студентами як сильні та слабкі сторони вигляду викладачів. Більшість респондентів надали конструктивні рекомендації щодо того, як викладачі можуть покращити свій зовнішній імідж.

Для визначення професійного компоненту професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти застосовувалася діагностична карта «Оцінка професійно-орієнтованих умінь і якостей особистості педагога» (додаток В).

Успішне формування позитивного іміджу викладача цифрових технологій у ПТНЗ співзалежне з самооцінкою власних професійних умінь і навичок.

Відтак, пріоритетною задачею для нас було з'ясувати, як респонденти оцінюють свої педагогічні знання, уміння та навички з різних форм майбутньої професійної діяльності.

Для самооцінювання за дев'ятибальною шкалою було представлено 60 запитань щодо умінь особистості, які пов'язані з різними видами діяльності викладача цифрових технологій закладу професійної освіти (виконавської, педагогічної, методичної, організаційно-управлінської та комунікативної).

Загальні результати дослідження професійного критерію іміджу викладача закладу професійної освіти представлені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Результати дослідження професійного критерію КГ та ЕГ
на констатуючому етапі

Рівень сформованості професійного критерію	КГ		ЕГ	
	К-сть	%	К-сть	%
Виконавські навички				
Низький	5	20	6	24
Середній	8	32	8	32
Високий	12	48	11	44
Педагогічні вміння				
Низький	11	44	12	48
Середній	7	28	8	32
Високий	5	20	5	20
Методичні вміння				
Низький	17	68	15	60
Середній	6	24	7	28
Високий	2	8	3	12
Організаторські вміння				
Низький	7	28	8	32
Середній	7	28	6	24

Високий	11	44	11	44
---------	----	----	----	----

Продовження таблиці 2.3

Комунікативні навички				
Низький	1	4	8	32
Середній	10	40	12	48
Високий	14	56	5	20

Аналіз отриманих результатів засвідчує, що свої виконавські та організаторські навички респонденти вважають найбільш розвиненими. Комунікативні навички високо оцінили студенти контрольної групи. Щодо найнижчих показників – респонденти майже однотайно в обох групах відзначили педагогічні уміння. В ході індивідуальних бесід вдалося з'ясувати, що така тенденція простежується і щодо методичних умінь, оскільки окремі студенти не отримали достатньо педагогічного досвіду під час проходження практики та безпосередньо в процесі навчання.

Дослідження внутрішньо-особистісного критерію, що теж є складником ефективного формування позитивного професійного іміджу майбутніх викладачів цифрових технологій закладів професійної освіти було реалізовано з використанням методики «Діагностика рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності» на основі однойменної методики Л. Бережної (Додаток Г).

Аналіз результатів дослідження внутрішньо-особистісного критерію поданий у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Результати дослідження внутрішньо-особистісного критерію
КГ та ЕГ на констатуючому етапі

Рівень сформованості внутрішньо-особистісного критерію	КГ		ЕГ	
	К-сть	%	К-сть	%
Рівень готовності до професійної самоосвіти				
низький	9	36	8	32
середній	10	40	10	40
високий	6	24	7	28
Рівень бажання до самореалізації				
низький	3	12	3	12
нижче середнього	5	20	6	24
середній	10	32	9	32
вище середнього	5	20	4	16
високий	2	8	3	12
Самооцінка особистісних якостей				
завищена	5	20	7	28
нормальна	15	60	13	52
занижена	4	16	2	8
низька	1	4	3	12

Обробка та узагальнення результатів проведеного дослідження для визначення рівня сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти за чотирма критеріями (теоретичний, зовнішньо-поведінковий, професійний та внутрішньо-особистісний) відбувалося з використанням критерію Манна-Вітні.

Вихідний рівень сформованості професійного іміджу на констатуючому етапі подано в графічному вигляді: респондентів КГ (рис. 2.1), ЕГ (рис.2.2).

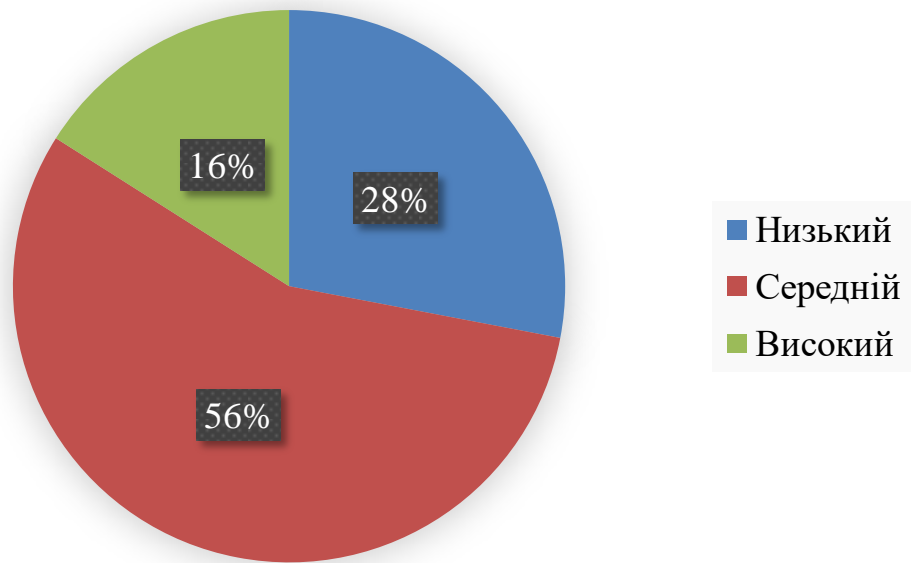

Рис. 2.1. Вихідний рівень сформованості професійного іміджу респондентів КГ на констатуючому етапі.

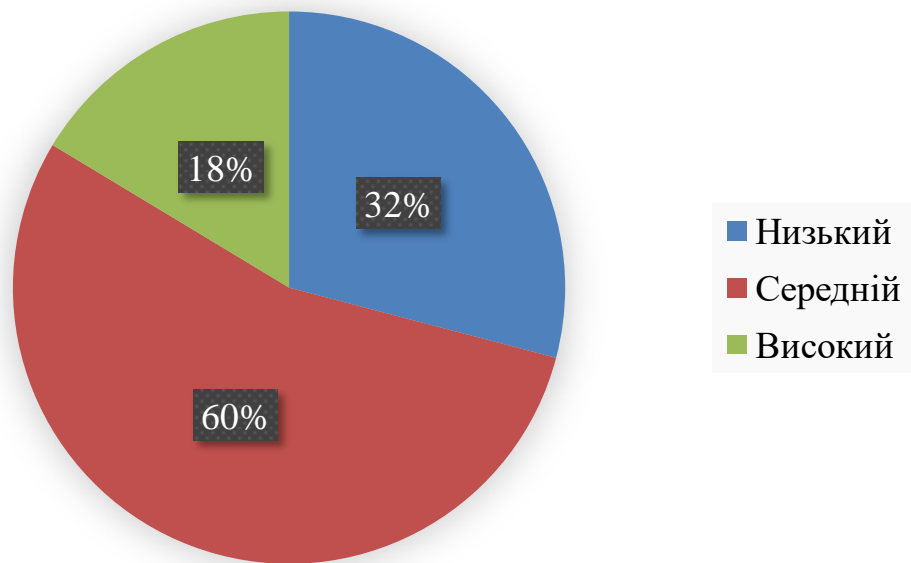

Рис. 2.2. Вихідний рівень сформованості професійного іміджу респондентів ЕГ на констатуючому етапі.

Зведені результати за трьома рівнями (високий, середній та низький) подані у таблиці 2.5 та рисунку 2.3.

Таблиця 2.5

Вихідний рівень сформованості професійного іміджу викладачів
КГ та ЕГ на констатуючому етапі

Рівень сформованості професійного іміджу	КГ	ЕГ
Високий	16%	18%
Середній	56%	60%
Низький	28%	32%

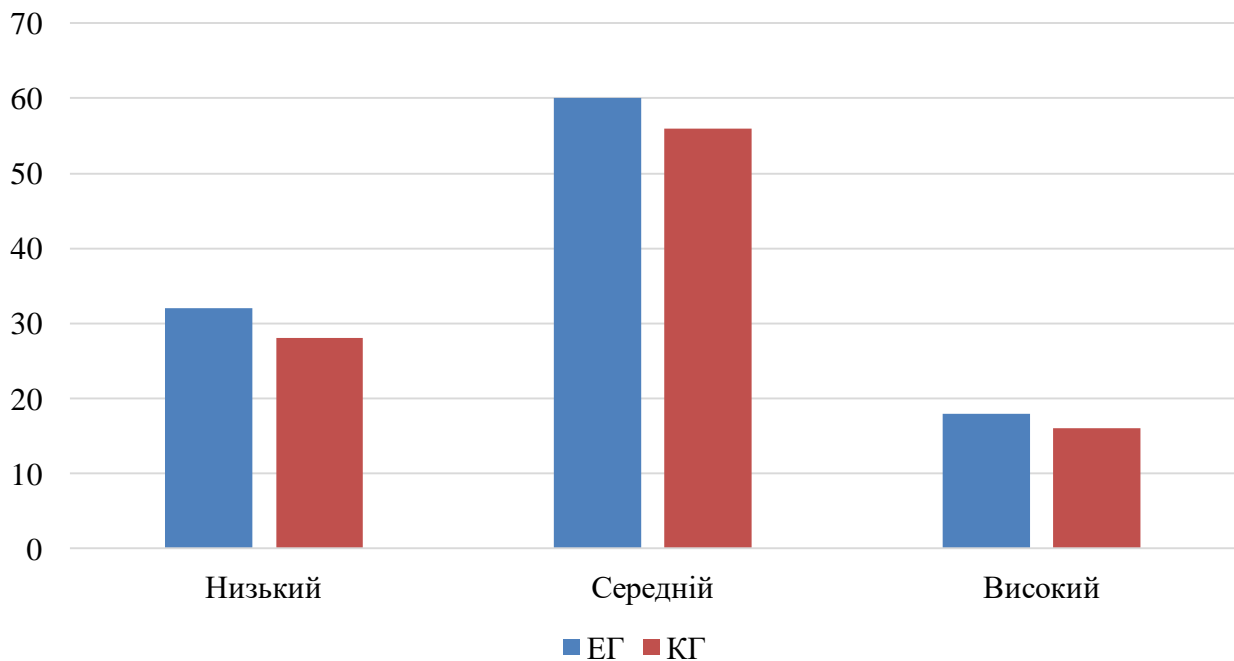

Рис. 2.3. Узагальнені результати Вихідного рівня сформованості професійного іміджу викладачі КГ та ЕГ на констатуючому етапі.

Резюмуючи зазначаємо, що попри наявність базових теоретичних знань про ПІ та суміжні терміни, вихідний рівень сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти у респондентів на констатуючому етапі, у контрольній та експериментальній групах знаходиться переважно на низькому та середньому рівні.

2.3. Організація та проведення семінару-практикуму «Формування успішного іміджу викладача закладу професійної освіти»

Формувальний етап реалізації методики формування позитивного іміджу педагога майбутніх викладачів з цифрових технологій закладу професійної освіти тривав протягом чотирьох місяців в період з 29.05.2023 – 29.09.2023 рр. Він був присвячений розробці та проведенню для експериментальної групи респондентів семінару-практикуму «Створення позитивного професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти» (Додаток Г).

На формувальному етапі дослідження вирішувалися наступні завдання:

- підготовка, створення та проведення семінару-практикуму «Створення позитивного професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти», для респондентів експериментальної групи факультету математики та інформатики спеціальності «Професійна освіти (Цифрові технології)» Рівненського державного гуманітарного університету;
- використання під час проведення семінару-практикуму активних методів навчання;
- аналіз динаміки рівнів сформованості позитивного професійно-педагогічного іміджу респондентів, коригування умов організації досліджуваного процесу.

4 вересня 2023 року на базі Рівненського державного гуманітарного університету для студентів-магістрантів факультету математики та інформатики було проведено 6-годинний семінар-практикум «Створення позитивного професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти». Метою семінару було надання учасникам знань та навичок для ефективного формування позитивного іміджу викладача цифрових технологій в закладах професійної освіти, включаючи ключові компоненти педагогічного іміджу, зокрема використання комунікаційних навичок та технік.

Під час семінару-практикуму учасники мали змогу оцінити власні професійно-педагогічні якості; освоїти методи діагностики позитивного іміджу викладача закладу професійної освіти; використати на практиці прийоми та техніки формування позитивного іміджу педагога.

Семінарсько-практичне заняття складалося з активних командних вправ та ігор, творчих завдань, обговорень та дискусій, інформаційного блоку з елементами демонстрування презентації тощо. Учасники ЕГ детально розглянули основні компоненти, які формують позитивний імідж педагога, обговорили питання професійної компетентності, комунікативних навичок та емоційного висловлення, ґрунтовно дослідили зовнішній компонент професійного іміджу педагога, під час рольових ігор навчилися емпатично сприймати роль вчителя та виявляти ключові моменти взаємодії з учнями та студентами. Крім того, учасники брали участь у творчих завданнях, таких як створення іміджборду, яке сприяло вираженню власних уявлень про ідеального вчителя. Учасники активно ділилися досвідом та ідеями, роблячи цінний внесок у формування загального розуміння педагогічного іміджу.

Умовно семінар-практикум «Формування позитивного професійного іміджу викладачів цифрових технологій закладу професійної освіти» був поділений на декілька етапів, зокрема:

– *Вступна частина* спрямовувалася на створення комфортного середовища для учасників, активізацію їхнього інтересу та позитивного настрою перед глибоким поглибленням у тему.

Семінар розпочався з теплого привітання, знайомства учасників та короткого введення в тему. Учасники поділилися своїми очікуваннями від семінару. Відбувалася коротка дискусія щодо актуальності теми у сучасному освітньому середовищі, визначеної ролі позитивного іміджу вчителя. Також учасникам був наданий загальний план семінару, що охоплює ключові теми, вправи та взаємозумовлювальні етапи.

Теоретична частина. В цій частині семінару учасники ознайомилися з основними концепціями (внутрішніми та зовнішніми) формування іміджу

викладача ПТНЗ, вивчаючи теоретичний матеріал, який допомагав зрозуміти ключові аспекти позитивного ІІ. Теоретичні відомості були надані у вигляді інформаційного повідомлення «Професійний імідж учителя» (з елементами демонстрування презентації «Імідж педагога»). Варто зазначити, що в процесі розмірковування про визначення термінів «імідж», «педагогічний імідж», студенти висловлювали правильні припущення, факти, судження. Певні труднощі виникали при визначенні внутрішнього компоненту ІІ.

Семінар, окрім теоретичного навантаження, включав практичні вправи, завдання та ігри, спрямовані на розвиток конкретних навичок формування позитивного іміджу, таких як комунікаційні, організаційні, лідерські та інші вміння.

– *Практична частина.* З метою актуалізації знань в цій частині семінару акцент робився на активній участі учасників, практичних вправах та обміні досвідом для максимальної осмисленості та застосування здобутих знань. Учасники брали участь у рольових іграх та сценаріях, що сприяло застосуванню та закріпленню теоретичних знань на практиці та розвивати ефективні навички, зокрема респондентам ЕГ було запропоновано наступні інтерактиви:

– Вправа «Мій автопортрет» – сприяла самосприйняттю власної унікальності та поглибленню самоусвідомлення, стимулює творчість та креативність у вираженні особистісних якостей та створює умови для емпатії, взаєморозуміння та співпраці в групі. Респондентам ЕГ було запропоновано створити власний автопортрет і відобразити на ньому свої унікальні риси. Важлива умова – щоб кожен елемент витвору відображав певні аспекти особистості чи досвіду. Такий вид діяльності не лише стимулював творчість та креативність, але й допоміг глибше пізнати себе, підкреслити власну унікальність, значимість, сильні сторони, відкоригувати самооцінку.

– Гра «Імідж сучасного педагога» - сприяла закріпленню вивчених ознак позитивного іміджу сучасного педагога в закладі професійної освіти. Респондентам ЕГ було запропоновано називати по черзі одну ознаку іміджу

сучасного педагога. Перемогу здобув учасник, який назвав найбільше таких ознак.

– Гра «Ланцюжок позитивних якостей» - сприяла створенню позитивного сприйняття вчителя та підкреслює важливість різноманітних якостей у формуванні П. Ведучий почав гру, називаючи одну позитивну рису педагога ПТНЗ. Кожен учасник послідовно додавав свою позитивну якість до ланцюжка, починаючи з останньої сказаної. По завершенню гри обговорювалися ключові якості для формування іміджу педагога та пропонувалися шляхи їх реалізації в педагогічній практиці.

– Гра «Створення іміджборду» – творчий процес, спрямований на візуальне відображення ключових елементів педагогічного іміджу. Головною метою цього інструменту є створення комплексної та інформативної структури особистості педагога через використання графічних засобів.

Респондентам було запропоновано обрати якості та характеристики, які вони вважають ключовими для ідеального викладача ПТНЗ. Гравці шукали та створювали картинки, цитати, символи, які відображали обрані якості. На дошці учасники створили з них іміджборд. Кожен учасник пояснював вибір своїх елементів та пояснював як вони відображають важливість обраних якостей для педагога

Завершальним етапом практичної частини стало визначення необхідних умов, способів, засобів, що сприяють формуванню та розвитку професійного іміджу викладача цифрових технологій у закладі професійної освіти. Одна група учасників перелічила чинники, що стимулюють процес формування позитивного професійного іміджу педагога, друга – причини, які гальмують цей процес.

Перша група назвала такі чинники: внутрішня мотивація до розвитку у професії; участь у конференціях, конкурсах, майстер-класах, тренінгах, семінарах-практиках, відвідування показових уроків тощо; обмін досвідом; підтримка з боку близьких, колег.

Друга група визначала наступні причини, що гальмують процес формування ПП: брак часу; відсутність особистісної мотивації; особистісні негативні особливості та риси характеру.

В цілому зазначаємо, що під час обговорення учасники виявили достатнє розуміння тих особливостей, які є важливими для успішної професійної діяльності викладача в закладах професійної освіти.

– *Підбиття підсумків.* Учасникам було надано можливість підбити підсумки та резюмувати отримані знання й інсайти щодо формування позитивного іміджу педагога, висловити свої враження та думки щодо тренінгу, а також отримати зворотний зв'язок.

Підсумковим висновком фінального обговорення стало єдине переконання студентів у тому, що у формуванні позитивного ПП у своїй професійній діяльності вирішальну роль відіграють радше внутрішньо-особистісні риси, аніж зовнішній критерій. Серед названих рис респонденти відзначали емоційність, комунікативні здібності, глибокі знання психології, дотримання основ ділової етики з усіма учасниками освітнього процесу.

В результаті проведення семінару-практикуму вдалося виявити, що переважна більшість респондентів ЕГ вважають, що формування позитивного ПП залежить від природних даних та професійних якостей педагога, проте чотири учасники висловили власну думку про важливість створення спеціальних дидактичних умов у вищій школі (оновлення навчальних матеріалів, організація спеціальних дисциплін, методичних тренінгів, семінарів, конкурсів, конференцій тощо).

2.4. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів контрольного етапу методики формування позитивного іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти

Метою контрольного етапу формування позитивного іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти, став аналіз трансформації респондентів ЕГ після організації та проведення семінару-практикуму «Формування позитивного професійного іміджу викладачів цифрових технологій закладу професійної освіти». Для реалізації поставленої мети, нами були вирішені наступні завдання:

- вивчення динаміки якісних та кількісних змін, порівняння змін у КГ та ЕГ респондентів;
- порівняння результатів контрольного етапу, отримані в експериментальній та контрольній групах;
- формулювання загальних висновків щодо ефективності методики формування позитивного професійного іміджу майбутніх викладачів цифрових технологій закладу професійної освіти.

Контрольний етап дослідження проводився за аналогічною схемою констатувального у жовтні-листопаді 2023 р. Для визначення рівня сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти за теоретичним та зовнішньо-поведінковим критерієм було використано метод індивідуальних бесід та групових обговорень.

В результаті таких форм роботи з експериментальною групою вдалося зафіксувати наступні результати:

- респонденти проявили розуміння важливості ІІ та його впливу на педагогічну діяльність та освітній процес;
- обговорення зосередилося на ключових елементах іміджу, таких як професійна компетентність, комунікативність, зовнішній компонент, саморозвиток тощо. Це, в свою чергу, дає підстави стверджувати про формування в респондентів чіткого розуміння складових компонентів ІІ;

- студенти виявили бажання до самовдосконалення, розвитку своїх професійних якостей для створення позитивного іміджу в майбутньому;
- було зафіксовано різноманіття поглядів та ідей щодо покращення іміджу педагога на основі різних підходів та життєвого досвіду респондентів.

Порівнюючи відмінності показників, отриманих в ході проведення бесід та обговорень в контрольній та експериментальній групі, на формувальному та контрольному етапах, простежуємо якісну динаміку змін ЕГ.

Для визначення професійного критерію іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти, було повторно застосовано діагностичну карту «Оцінка професійно-орієнтованих умінь і якостей особистості педагога» (додаток В). Зведені результати експериментальної та контрольної групи на контрольному етапі зображені у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Результати оцінки професійного критерію іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти для КГ та ЕГ на контрольному етапі

Рівень	КГ		ЕГ	
	К-сть	%	К-сть	%
Виконавські навички				
низький	5	20	5	20
середній	15	60	9	36
високий	5	20	11	44
Педагогічні вміння				
низький	7	28	5	20
середній	12	48	5	20
високий	6	24	15	60
Методичні вміння				
низький	11	44	8	32
середній	9	36	11	44
високий	5	20	6	24

Продовження таблиці 2.6

Організаторські вміння				
низький	7	28	5	20
середній	7	28	7	28
високий	11	44	13	52
Комунікативні навички				
низький	4	16	6	24
середній	16	40	7	28
високий	5	56	12	48

На контрольному етапі в процесі визначення професійного критерію іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти, було виявлено суттєві відмінності у КГ та ЕГ за всіма пунктами. Отримані результати, на наш погляд, вказують на те, що рівень професійного критерію респондентів експериментальної групи вище, аніж контрольної.

Загальну динаміку показників високого рівня професійної складової іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти можна чітко простежити на діаграмі (рис. 2.4).

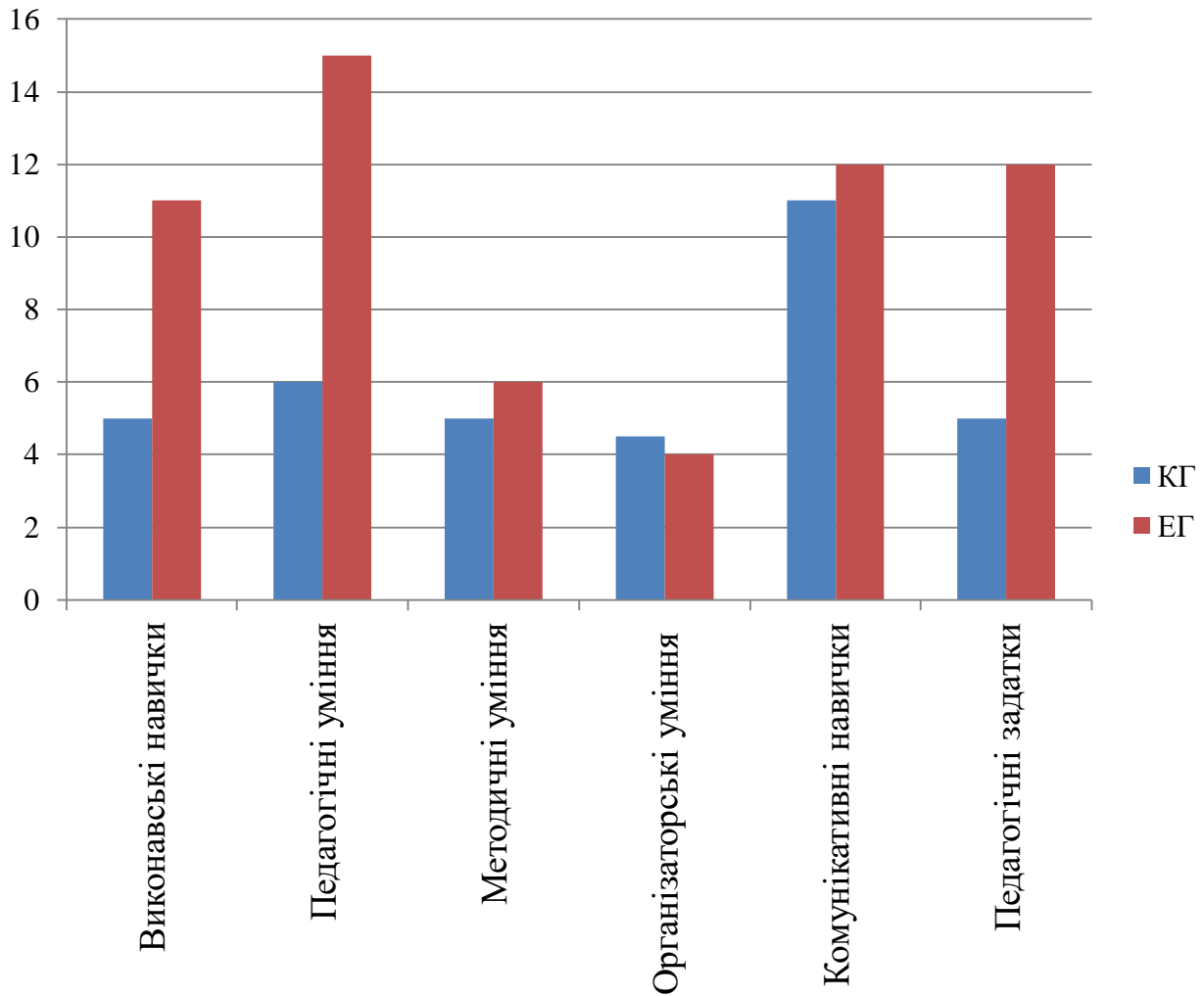

Рис .2.4. Динаміка показників професійної складової *іміджу* викладача цифрових технологій закладу професійної освіти

Дослідження внутрішньо-особистісного критерію формування іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти на контрольному етапі повторно визначалося за допомогою методики «Діагностика рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності» (за Л. Бережновою) (додаток Г). Загальні результати подані в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Результати методики «Діагностика рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності» КГ та ЕГ на контрольному етапі

Рівень сформованості внутрішньо-особистісного критерію	КГ		ЕГ	
	К-сть	%	К-сть	%
Рівень готовності до професійної самоосвіти				
низький	12	48	5	20
середній	9	36	10	40
високий	4	16	10	40
Рівень бажання до самореалізації				
низький	3	12	2	8
нижче середнього	6	24	5	20
середній	8	32	3	12
вище середнього	6	24	4	16
високий	2	8	11	44
Самооцінка особистісних якостей				
завищена	5	20	5	20
нормальна	12	48	16	64
занижена	7	28	2	8
низька	1	4	2	8

Аналіз результатів дослідження внутрішньо-особистісного критерію формування іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти вкотре показав яскраво виражену позитивну динаміку в ЕГ. В ході індивідуальних бесід вдалося зафіксувати високу готовність до професійної самоосвіти в експериментальній групі. Водночас, у КГ простежується низька мотивація до самоосвіти та саморозвитку.

Загальна динаміка діагностики внутрішньо-особистісного критерію формування іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти подана на рис. 2.5.

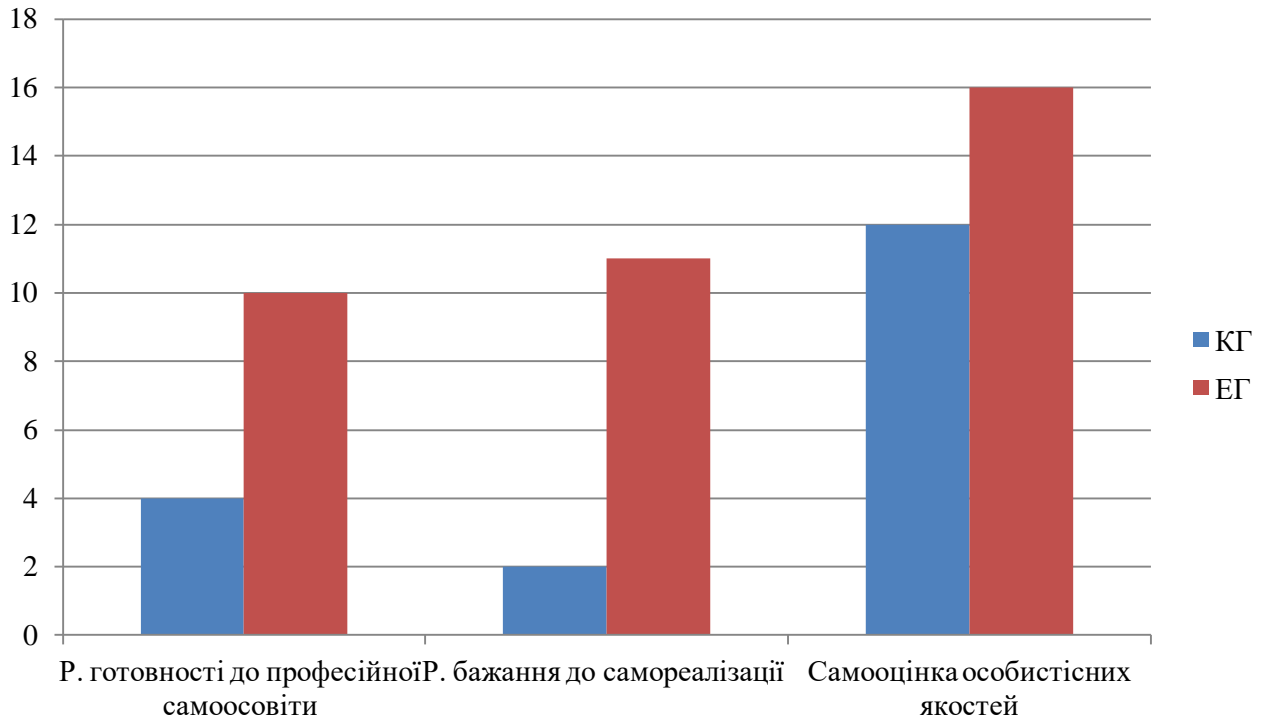

Рис. 2.5. Діаграма динаміки діагностики внутрішньо-особистісного критерію формування іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти.

Узагальнення усіх отриманих результатів для визначення вихідного рівня сформованості позитивного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти на контрольному етапі відбувалося з використанням критерію Манна-Вітні. Основні результати подані графічно у таблиці 2.8 та на рис. 2.6.

Таблиця 2.8

Вихідний рівень сформованості позитивного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти контрольної та експериментальної групи на контрольному етапі

Рівень сформованості професійного іміджу	КГ	ЕГ
Високий	16%	36%
Середній	60%	56%
Низький	24%	8%

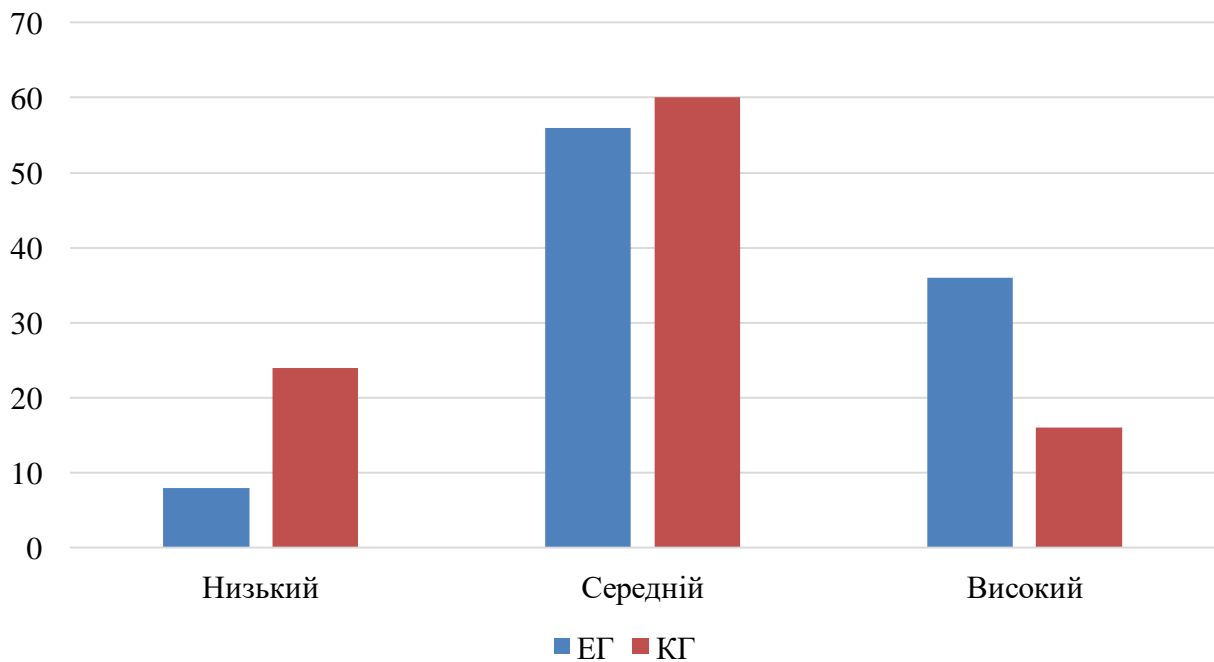

Рис. 2.6. Узагальнені результати рівня сформованості професійного іміджу викладачі КГ та ЕГ на контрольному етапі

Порівняльна діаграма поступу обох груп представлена графічно на рисунку 2.7. На основі проведеного дослідження між контрольною та експериментальною групами виявлено кілька важливих суттєвих відмінностей (табл. 2.9).

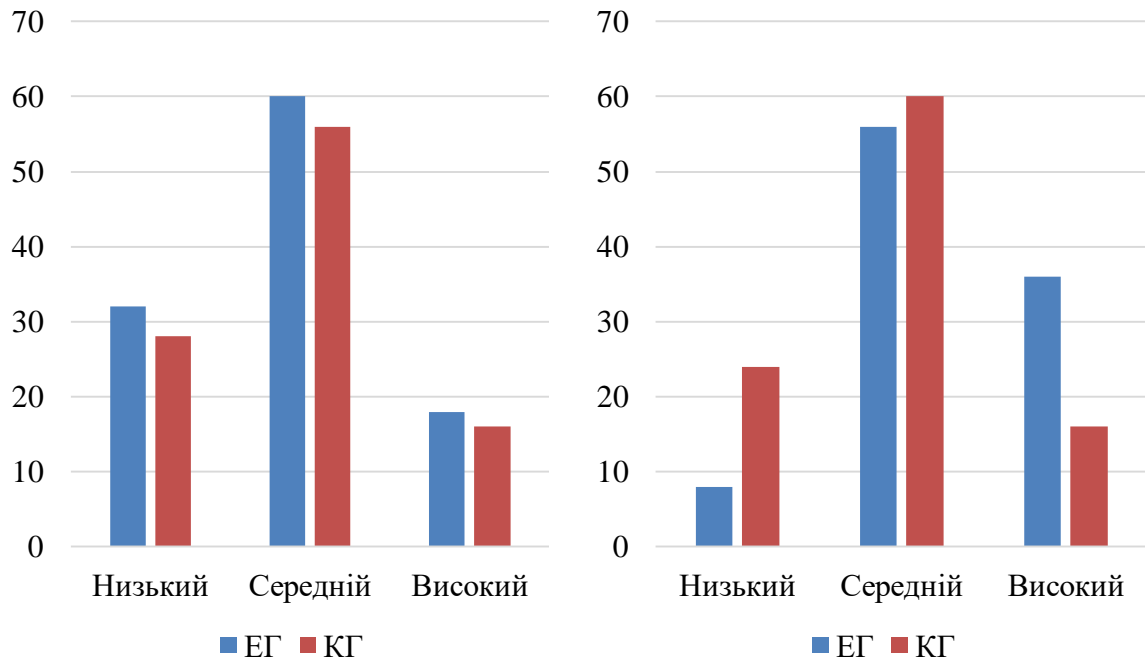

Рис. 2.7. Порівняльна діаграма рівнів сформованості позитивного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти у КГ та ЕГ на констатуючому (зліва) та контрольному (справа) етапах.

Таблиця 2.9

Порівняльна таблиця критеріїв сформованості позитивного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти у КГ та ЕГ на контрольному етапі

Контрольна група	Експериментальна Група
Учасники контрольної групи виявили базове розуміння поняття «педагогічний імідж» та його важливості, але бракувало глибшого осмислення його компонентів та впливу на професійну діяльність.	Учасники експериментальної групи виявили глибше розуміння педагогічного іміджу та активно брали участь у дискусіях щодо його формування та розвитку.
Більшість учасників визнали важливість формування професійного іміджу, але попри це, було виявлено відсутність чітких стратегій для його покращення та вдосконалення.	Студенти експериментальної групи демонструють стабільний підхід до свого саморозвитку, визначаючи конкретні мети та стратегії для покращення свого іміджу.

Продовження таблиці 2.9

Студенти КГ обмежено користуються інструментами для покращення свого педагогічного іміджу, такими як участь у тренінгах, самоосвіта чи участь у заходах професійного розвитку.	Студенти експериментальної групи використовують різноманітні інструменти для покращення свого педагогічного іміджу, такі як участь у тренінгах, власна самоосвіта та систематичне вдосконалення навичок.
--	--

Окрім зазначених вище відмінностей, було зафіксовано наступні факти:

- учасники експериментальної групи виявили більш позитивну реакцію на зміни в контексті свого педагогічного іміджу, вказуючи на готовність до експериментів та вдосконалення;

- за результатами анкетування виділено, що студенти експериментальної групи виявили вищу мотивацію до співпраці з колегами та учнями, що може відображати позитивний вплив їхнього педагогічного іміджу на взаємодію;

- опитування показало, що учасники експериментальної групи більш задоволені результатами змін у своєму іміджі, порівняно з контрольною групою, що свідчить про позитивний вплив використання нових стратегій;

- студенти експериментальної групи виражають більший інтерес до подальшого розвитку свого педагогічного іміджу та вищу свідомість щодо перспектив в їхній професійній кар'єрі;

- учасники експериментальної групи відзначають покращене сприйняття себе в ролі викладача та більшу впевненість у власних здібностях;

Загальною тенденцією є те, що практично всі учасники експериментальної групи проявляють більш активний та осмислений підхід до формування та удосконалення свого педагогічного іміджу порівняно з контрольною групою.

Зібрані дані дозволяють зробити висновок про те, що використання стратегій та інструментів для формування педагогічного іміджу позитивно

впливає на мотивацію, сприйняття себе та реакцію студентів, стимулюючи їх до активнішого саморозвитку в педагогічній сфері.

Зведені результати свідчать про те, що участь у семінарі-практикумі «Формування позитивного професійного іміджу викладачів цифрових технологій закладу професійної освіти» сприяла глибшому розумінню студентами важливості формування позитивного іміджу викладача та стимулювала їхній інтерес до особистого та професійного розвитку. Дані обставини дозволяють визнати проведення методики успішним.

Висновки до другого розділу

На основі аналізу другого розділу магістерської роботи «Методика формування та корекції іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти», було зроблено наступні висновки.

Дослідження рівня сформованості ПІ у майбутніх викладачів з цифрових технологій у закладах професійної освіти відбувалося на базі Рівненського державного гуманітарного університету. У реалізації методики взяли участь здобувачі освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» з професійної освіти за спеціалізацією «Цифрові технології»: контрольна група (25 осіб), експериментальна група (25 осіб).

Дослідження проводилось в чотири етапи: початковий (01.03.2023 – 07.04.2023 рр.), констатуючий (11.04.2023 – 26.05.2023 рр.), формуючий (29.05.2023 – 29.09.2023 рр.), контрольний (02.10.2023 – 03.11.2023 рр.).

На початковому етапі відбулося осмислення та теоретичне обґрунтування теми дослідження. На констатуючому етапі було проведено дослідження рівня сформованості професійного ПІ респондентів. На формуючому етапі був розроблений та проведений для експериментальної групи респондентів семінар-практикум «Створення позитивного професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти» (Додаток Г), метою якого є

надання майбутнім викладачам інструментарію та навичок для ефективного формування та удосконалення їх професійного іміджу. На контрольному етапі відбувалось підбиття підсумків.

Методика визначення рівня сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти представлена наступними критеріями:

- Теоретичний (загальна обізнаність). Метод діагностики: анкета «Імідж викладача: теоретичний аспект» (Додаток А);
- зовнішньо-особистісний (габітарна культура (зовнішній вигляд) та мовленнєва культура(вербальні засоби спілкування). Метод діагностики: анкета «Зовнішній вигляд педагога» (Додаток Б);
- професійний (комунікативно-організаторська компетентність, мотивація до професійної діяльності). Метод діагностики: діагностична карта «Оцінка професійно-орієнтованих умінь і якостей особистості педагога» (Додаток В);
- внутрішньо-особистісний (рівень самооцінки та сформованість «Я-концепції», культура поведінки). Метод діагностики: методика «Діагностика рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності» (Л. Бережнова) (Додаток Г).

Критерії та показники сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій в закладі професійної освіти було інтерпретовано за трьома рівнями: низький, середній, високий. Зведені результати вихідного рівня сформованості професійного іміджу респондентів на констатуючому етапі дослідження наступні: в контрольній групі 16% респондентів відповідають високому рівню, 56% середньому та 28% низькому. В експериментальній групі високий рівень мають 18% опитуваних, середній – 60% та низький – 32%. В обох групах узагальнений рівень сформованості знаходиться переважно на низькому та середньому рівні.

Проведення семінару-практикуму «Створення позитивного професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти»

відбувалося на формувальному етапі дослідження для експериментальної групи респондентів.

Метою контрольного етапу формування позитивного іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти, став аналіз трансформації респондентів ЕГ після організації та проведення семінару-практикуму. Аналіз результатів показав яскраво виражену позитивну динаміку рівня сформованості позитивного іміджу в експериментальній групі.

На останньому етапі більшість респондентів групи ЕГ продемонстрували наступні результати: 36% високий рівень, середній 56% та низький 8%. Водночас показники контрольної групи, залишилися практично незмінними: 16% високий рівень, середній 60%, низький 24%. Дані обставини дозволяють визнати проведення методики успішним.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного магістерського дослідження «Формування іміджу викладача цифрових технологій у закладах професійної освіти» було зроблено наступні висновки:

1. Надано визначення іміджу як цілісного, консеквентного сформованого, не константного образу, зумовленого взаємозалежністю внутрішніх та зовнішніх, позитивних та негативних, професійних, групових та особистісних характеристик людини. Визначено, що імідж педагога – це шаблонний образ, що виникає у свідомості людини, групи людей або суспільства загалом, складається з різноманітних аспектів, які формують загальне враження про педагога в усіх членів освітнього співтовариства.

2. Подано ключові зовнішні та внутрішні ознаки іміджу педагога, що визначають загальний образ особистості викладача: зовнішній вигляд; комунікативні навички; інтелектуальні здібності; емоційний інтелект; професійна репутація; етика та мораль; лідерські якості; самооцінка; педагогічна автентичність. Розглянуто структуру іміджу особистості педагога як комплексний конструкт, синтез зовнішніх та внутрішніх компонентів. Визначено мотиви формування позитивного іміджу для педагогів та закладів освіти, зокрема з наступних причин: увага та інтерес з боку учнів; довіра та авторитет; імідж закладу освіти; залученість в освітній процес; професійний розвиток; добросусідство з колегами. Професійний імідж викладача є синтезом інтелектуальних, комунікативних, педагогічних та моральних аспектів, що визначають його статус та вплив на навчання і розвиток студентів. Синтезуючи різні елементи практичної діяльності педагога, ІІ містить професійну, адаптаційну, аксіологічну, евристичну, комунікативну, психотерапевтичну функції, а також функцію особистісної реалізації.

3. Доведено, що основою формування позитивного професійного іміджу педагога є дидактичні засади, що забезпечують їх особистісний розвиток й достатній рівень конкурентоспроможності. Аналіз літературних

джерел та інтернет-ресурсів дозволив виокремити наступні дидактичні умови: професійна імерсія в робоче середовище; менторська діяльність та професійна взаємодія; асиміляція інноваційних педагогічних технік; використання інноваційних засобів навчання; розвиток психосоціальних вмінь; адаптація до багатоманітних стилів навчання; впровадження методів активного навчання; професійний розвиток; застосування різноманітних засобів оцінювання; розвиток міжкультурної компетентності: вивчення та розвиток навичок ефективного взаємодії зі студентами різних культур.

4. Запропоновано стратегію формування позитивного іміджу майбутніх викладачів цифрових технологій закладу професійної освіти: ретельний аналіз сильних та слабких рис, визначення мети та цінностей; формулювання конкретних цілей у процесі формування іміджу; систематична робота над розвитком та удосконаленням ключових навичок; пошук та підкреслення власної педагогічної унікальності; активна участь у громадському житті закладу освіти; побудова екологічних стосунків зі студентами та колегами, що ґрунтуються на засадах партнерства, людиноцентризму, толерантності; формування іміджу в онлайн просторі: (публікація освітнього контенту, спілкування в спільнотах тощо); запит та отримання зворотного зв'язку від студентів та колег.

5. Проведено дослідження рівня сформованості позитивного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти на базі Рівненського держаного гуманітарного університету, факультету математики та інформатики. У реалізації методики взяли участь здобувачі освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр», вибірка складалася з контрольної (25 осіб) та експериментальної (25 осіб) групи. Дослідження проводилось в чотири етапи: початковий (01.03.2023 – 07.04.2023 рр.), констатуючий (11.04.2023 – 26.05.2023 рр.), формуючий (29.05.2023 – 29.09.2023 рр.), контрольний (02.10.2023 – 03.11.2023 рр.).

6. Методика визначення рівня сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти була представлена

наступними критеріями: теоретичний (загальна обізнаність). Метод діагностики: анкета «Імідж викладача: теоретичний аспект» (Додаток А); зовнішньо-особистісний (габітарна культура (зовнішній вигляд) та мовленнєва культура (вербальні засоби спілкування). Метод діагностики: анкета «Зовнішній вигляд педагога» (Додаток Б); професійний (комунікативно-організаторська компетентність, мотивація до професійної діяльності). Метод діагностики: діагностична карта «Оцінка професійно-орієнтованих умінь і якостей особистості педагога» (Додаток В); внутрішньо-особистісний (рівень самооцінки та сформованість «Я-концепції», культура поведінки). Метод діагностики: методика «Діагностика рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності» (Л. Бережнова) (Додаток Г). Критерії та показники сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій в закладі професійної освіти було інтерпретовано за трьома рівнями: низький, середній, високий.

7. Констатуючий етап дослідження проводився в період з 11.04.2023 – 26.05.2023 рр. На початку дослідження ми провели анкетування (Додаток А), результати якого дозволяють підсумувати, що у більшості респондентів ще не сформоване комплексне й повне уявлення про «імідж» та «професійний імідж викладача», знання про сутність, критерії, показники, складові та функції є, здебільшого, фрагментарні та поверхові, потребують корекції та додаткового стимулювання засобами педагогічних технологій.

Для дослідження рівня зовнішньо-поведінкового критерію формування професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти було проведено опитування «Ставлення студентів до зовнішнього компоненту іміджу викладача» (Додаток Б). Питання були спрямовані на визначення конкретних аспектів, які студенти вважають позитивними або негативними. 60% студентів в обох групах вказали на конкретні елементи, які визнаються як сильні та слабкі сторони вигляду педагога, 55% респондентів надали конструктивні рекомендації щодо того, як викладачі можуть покращити свій зовнішній імідж.

Для визначення професійного компоненту професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти застосовувалася діагностична карта «Оцінка професійно-орієнтованих умінь і якостей особистості педагога» (додаток В). Аналіз отриманих результатів засвідчує, що свої виконавські та організаторські навички респонденти вважають найбільш розвиненими. Комунікативні навички високо оцінили студенти контрольної групи. Щодо найнижчих показників – респонденти майже однотайно в обох групах відзначили педагогічні уміння.

Дослідження внутрішньо-особистісного критерію було реалізовано з використанням методики «Діагностика рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності» на основі однойменної методики Л. Бережної (Додаток Г). Аналіз результатів дає підстави стверджувати, що більшість респондентів знаходяться на середньому та низькому рівнях.

Зведені результати вихідного рівня сформованості професійного іміджу респондентів на констатуючому етапі дослідження наступні: в контрольній групі 16% респондентів відповідають високому рівню, 56% середньому та 28% низькому. В експериментальній групі високий рівень мають 18% опитуваних, середній – 60% та низький – 32%.

8. Проведення семінару-практикуму «Створення позитивного професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти» відбувалося на формувальному етапі дослідження для експериментальної групи респондентів.

9. Контрольний етап дослідження проводився за аналогічною схемою констатувального у жовтні-листопаді 2023 р. Для визначення рівня сформованості професійного іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти за теоретичним та зовнішньо-поведінковим критерієм було використано метод індивідуальних бесід та групових обговорень. В результаті таких форм роботи з експериментальною групою вдалося зафіксувати наступні результати: респонденти проявили розуміння важливості ІІ та його впливу на педагогічну діяльність та освітній процес, виявили бажання до

самовдосконалення, розвитку своїх професійних якостей для створення позитивного іміджу в майбутньому; було зафіксовано різноманіття поглядів та ідей щодо покращення іміджу педагога. В КГ якісні та кількісні показники залишилися без суттєвих змін.

Для визначення професійного критерію іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти, було повторно застосовано діагностичну карту «Оцінка професійно-орієнтованих умінь і якостей особистості педагога» (додаток В). Дослідження внутрішньо-особистісного критерію формування іміджу викладача цифрових технологій закладу професійної освіти на контрольному етапі повторно визначалося за допомогою методики «Діагностика рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності» (за Л. Бережновою) (додаток Г). Порівнюючи відмінності показників, отриманих в ході проведення даних досліджень, простежуємо якісну динаміку змін в ЕГ.

На останньому етапі більшість респондентів групи ЕГ продемонстрували наступні результати: 36% високий рівень, середній 56% та низький 8%. Водночас показники контрольної групи, залишилися практично незмінними: 16% високий рівень, середній 60%, низький 24%. Дані обставини дозволяють визнати проведення методики успішним.

10. Зведені результати свідчать про те, що участь у семінарі-практикумі «Формування позитивного професійного іміджу викладачів цифрових технологій закладу професійної освіти» сприяла глибшому розумінню студентами важливості формування позитивного іміджу викладача та стимулювала їхній інтерес до особистого та професійного розвитку. Дані обставини дозволяють визнати проведення методики успішним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Constructing the image of the teacher on Reddit: Best and worst teachers. *Teaching and Teacher Education*. 2017. Vol. 64. 43-51.
2. Holloway, J., Brass, J. Making accountable teachers: The terrors and pleasures of performativity. *Journal of Education Policy*. 2018. № 33 (3). P. 361–382.
3. Атаманська К. І. Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутнього соціального педагога. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми, 2014. № 4 (38). С. 196-202.
4. Ашиток Н. Формування професійного іміджу майбутнього педагога в культурологічному аспекті. *Молодь і ринок*. 2018. № 1. С. 21–25.
5. Барна Н. В. Іміджологія: навч. посібник для дистанційного навчання: 3-тє вид. Київ: Університет «Україна», 2012. 217 с.
6. Бережнова Л. Діагностика готовності вчителя / Л. Бережнова / *Завуч*. 2006. № 19. С. 8-9.
7. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку: навч. посіб. / І. Д. Бех. К.: Академвидав, 2012. 256 с.
8. Братко М. В. Освітнє середовище вищого навчального закладу: функціональний аспект. / М. В. Братко / *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2015. Вип. 1-2. С. 11-18.
9. Бережнова Л. Діагностика рівня саморозвитку та професійно-педагогічної діяльності» / Л. Бережнова. К.: Флюс, 1991. 45 с. URL: https://stud.com.ua/17571/psihologiya/diagnostika_rivnya_samorozvitku_profesiyno_pedagogichnoyi_diyalnosti_berezhnova.
10. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. / В. Т. Бусел. Івано-Франківськ. : Перун, 2008. 1300 с.
11. Бутейко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2005. 336с. **С. 46-83**
12. Бутейко Н. Ю. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: навч. посіб. / Н. Ю. Бутейко, Л. М. Грущенко. КНЕУ, 2006. С. 4–11.

13. Взаємодія ринку праці та професійно-технічної освіти. Механізми створення Державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних професій: зб. матеріалів підготовлених у рамках реалізації укр.-нім. проекту «Підтримка реформи професійно-технічної освіти в Україні». К., 2006. 276 с.

14. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: навчальний посібник. К.: ВЦ «Академія», 2006. 256с.

15. Галицька Е. Імідж ділової людини та чинники впливу на його формування / Е. Галицька, Н. Донкоглова / Наукові записки НаУКМА. 2011. Т. 1: Економічні науки. С. 12-16.

16. Голошубова А. О. Іміджологія : навч. посібник / А. О. Голошубова. Одеса : Вид-во Одеського національного морського університету, 2010. 80 с.

17. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження. Методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко. Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2009. 278 с.

18. Гончаренко С. У. Педагогічні закони, закономірності і принципи. Сучасне тлумачення. / С. У. Гончаренко. Рівне: Волинські обереги, 2012. 192 с.

19. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. / С. У. Гончаренко. - Вид. 2-е, доп. і випр. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.

20. Горіна Ж.Д. Культура педагогічного спілкування та професійний імідж студента філолога / Педагогічні науки, збірник наукових праць. Суми, 2002. С. 40-49.

21. Горovenko O. A. Науково-методичне забезпечення процесу формування особистісно-професійного іміджу вчителя / O. A. Горovenko // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. праць / редкол : Т. І. Суценокo. Запоріжжя, 2012. Вип.23 (76). С. 244-250.

22. Горovenko O. A. Основні технологічні позиції самопрезентації вчителя / O. A. Горovenko // Імідж сучасного педагога. 2012. №2 (121). С. 31—33.

23. Горovenko O. A. Педагогічне спілкування як компонент ефективної самопрезентації вчителя / О. А. Горovenko / Управління школою. 2011. № 22-24 (322-324). С. 32-35.

24. Горovenko O. A. Формування особистісно-професійного іміджу вчителя засобами самопрезентації / О. А. Горovenko. Харків : Вид. група «Основа», 2013. 112 с. (Б-ка журналу «Управління школою»; Вип. 3 (123)).

25. Горська Г. О. Образ викладача як об'єкт професійної ідентифікації студента. Теоретичні і прикладні проблеми психології. 2019. № 1. С. 77–86.

26. Грейліх О. Психологія формування іміджу викладача вищого начального закладу. Гуманітарній вісник. 2007. № 19. С. 14-21.

27. Гриньова В. М. Педагогічна культура майбутнього вчителя: навчальний посібник для студентів, викладачів та вчителів. Х.: ХГПУ ім. Г.С.Сковороди, 1996. 104 с.

28. Гриньова В. М. Формування педагогічної культури майбутнього вчителя (теоретичний та методичний аспекти): дис. доктора пед. наук. К. : Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України, 2003. 240 с.

29. Гузій Н. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти: [монографія] / Н. Гузій. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. 243 с.

30. Гузій Н. В. Педагогічний імідж і професійна культура / Н. В. Гузій / Творча особистість вчителя : проблеми теорії і практики : зб. наук. праць. К., 1997. С. 28-31.

31. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікативні технології в роботі майбутніх фахівців. / Р. С. Гуревич. Луцьк: ЛДУ, БЖД, 2012. 380 с.

32. Гусак Н. В. Компетентність та формування професійної самосвідомості як складової професіоналізму / Наукові записки НПУ ім. Н. П. Драгоманова. 2007. Вип.69. С.94-101.

33. Демчук Т. Напрямки вивчення іміджу викладача вищої школи / Т. Демчук / Миколаївський національний університет імені

В.О.Сухомлинського прикордонної служби України. 2013. Вип. 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2013_3_29.

34. Дзядевич Ю. В. Педагогічні умови формування професійного іміджу у студентів мистецьких спеціальностей: дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.04; МОНМС України, Херсон. держ. ун-т. Херсон, 2012. 323 с.

35. Діагностична карта. Оцінка професійно-орієнтованих умінь і якостей особистості педагога. URL: <http://bctm.kiev.ua/docs/peddiagnostika.pdf>.

36. Дідусь Н.І. Синергетичні засади психологічної техніки вчителя / Наука і освіта. Одеса, 2001. №2. С.15-17.

37. Довга Т. Імідж особистості як необхідна умова професійного становлення педагога / Т. Довга / Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2010. Вип. 14. Кн. 1. С. 66-75.

38. Довга Т. Я. Імідж і здоров'я: термінологічний словник. Навчальний посібник. Харків: ФОП Озеров Г.В., 2017. 72 с.

39. Довга Т. Я. Мода. Стиль. Одяг: термінологічний словник. Навчальний посібник. Харків: ФОП Озеров Г. В., 2017. 80 с.

40. Драчук Е. Педагогічний імідж вчителя як інструмент розв'язання професійних завдань / Е. Драчук / Студентський вісник Педагогічного університету імені П. Тичини. 2013. Вип. 33. С. 25-28.

41. Дудчак Г. Формування педагогічного іміджу в майбутніх учителів НУШ. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2020. Вип. 2 (22). С. 56-63.

42. Євтушенко Г. В., Бабошко А. І., Бушля Д. І. Імідж сучасного викладача: сутність та особливості формування. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 11. С. 630-634.

43. Зайченко І. В. Історія педагогіки. Книга І. Історія зарубіжної педагогіки: начальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 624 с.

44. Зайченко І. В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.

45. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
46. Затворнюк О. М. Формування та розвиток професійного іміджу майбутніх психологів. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2014. № 9- 10. С. 41-44.
47. Збірник методик для діагностики педагогічних властивостей, вмінь, якостей, інтересів особистості, психічних станів / Курлянд З. Н, Хмелюк Р. І, Дідусь Н. І та ін. Одеса.: ОГПІ, 1992. 142 с.
48. Зеленько Ж.В. Професійний імідж вчителя іноземної мови як умова його педагогічної кар'єри / Наука і освіта / Зб. наук. праць. Одеса, 2003. вип.2-3. С.16-19.
49. Зеленько Ж.В. Професійний імідж як складова інноваційного компоненту фахової підготовки майбутніх вчителів-словесників // Наука і освіта / Зб. наук. праць. Одеса,2003. Вип.5-6. С.89-92.
50. Зібрання законів України про освіту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1060-12#Text>.
51. Зінченко В. Імідж учителя, або психологія одягу / В. Зінченко / Відкритий урок: Розробки. Технології. Досвід. 2008. № 4. С. 85-86.
52. Зотов В., Клімачова А., Таран В. Українська та зарубіжна культура: словник культурологічних термінів. К. : Центр учбової літератури, 2009. 110 с.
53. Зусін В. Я. Етика і етикет ділового спілкування. Навчальний посібник, 4-е вид., перероб. та доп. Маріуполь : ПДТУ, 2019. 206 с. URL : <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/18013>
54. Зязюн І. А., Сагач Г. М. Краса педагогічної дії. / І А. Зюзан, Г. М. Сагач. К. : АПН України, 1997.302 с.
55. Імідж / Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. С. 414.
56. Ісаченко В. В. Формування професійно-педагогічного іміджу майбутніх викладачів вищої школи. Автореферат. Південноукраїнський

державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, Одеса, 2005. С. 32.

57. Історія розвитку педагогіки. URL: http://istorpedagoglpk.blogspot.com/2014/12/blog-post_60.html

58. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.

59. Кайданова Л. Професійна компетентність та імідж сучасного викладача / Л. Кайданова / Гуманітарний вісник. 2009. № 17. С. 24-29.

60. Капустюк О. М. Самопрезентація як засіб створення позитивного іміджу особистості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.. психол. наук: спец. 19.00.05 «Соціальна психологія, психологія соціальної роботи». К., 2007. 21 с.

61. Кириченко Р. В., Колодяжна А. В. Імідж сучасного викладача: особливості його розуміння студентами . Габітус. 2021. Вип. 26. С. 151-157

62. Кириченко Р. В., Колодяжна А. В. Психологічне дослідження навчально-професійної мотивації майбутніх педагогів. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. Випуск 13 (58). 2021. С.48-59

63. Ковалів Ж. В. Іміджелогія сучасного менеджера : навчальний посібник / За заг. ред. О. Я. Чебикіна, С. К. Хаджирадєвої. Одеса : Видавець СВД М. П. Черкасов, 2008. 104 с.

64. Ковалів Ж. В. Створення іміджу сучасного менеджера освіти в умовах динамічної професійної конкуренції / Ж. В. Ковалів / Науковий вісник : зб. наук. праць. Одеса. 2008. № 6-7. С. 26-32.

65. Ковальова О. О. Психологічні особливості формування основ професійного іміджу у майбутніх педагогів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. псих. наук : спец. 19.00.07 «Педагогіка та вікова психологія» / О. О. Ковальова. Одеса, 2007. 21 с.

66. Козлова О., Гребеник Т., Волосяк Т. Структура професійного іміджу майбутніх педагогів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал. 2019. № 10 (94). С. 62-74.

67. Козлова О. Г. Відображення особистісно-професійного іміджу вчителя у феномені педагогічної майстерності. Постметодика. 2012. № 6. С. 40-44.

68. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під. заг. ред. О. В. Овчарук. К. : «К.І.С.», 2004. 112 с.

69. Кононенко А. О. Психологічні складові індивідуального іміджу сучасного педагога : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / А. О. Кононенко. Одеса, 2003. 23 с.

70. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років: проєкт. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/prviddil/1312/1390288033/1414672797>.

71. Коркішко А. В. Історико-педагогічний аспект категорії «імідж» у зарубіжному науковому просторі / А. В. Коркішко / Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки, 2016. № 2 (12) С. 30-35.

72. Коркішко А. В. Професійний імідж майбутнього магістра педагогіки вищої освіти як єдність особистісного та професійного компонентів. Наукова скарбниця освіти Донеччини. Наук.-метод. журнал. Слов'янськ, 2017. № 2. С. 22-25.

73. Коркішко А. В. Сутнісна характеристика категорії «імідж»: історико-педагогічний аспект (ІХ-ХVІІІ ст.) / А. В. Коркішко / Духовність особистості : методологія, теорія і практика : збірник наукових праць / Гол. Редактор Г. П. Шевченко. Вип. 2 (71). Северодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2016. С. 88-96.

74. Коркішко А.В. Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх магістрів педагогіки вищої школи : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ, 2018. 357 с.

75. Кравцов В. О. Теоретичні аспекти інтерпретації змісту професійної культури вчителя. / В. О. Кравцов / Наукові записки КДПУ. Випуск 54. Серія: Педагогічні науки. 2004. №6. С. 81-85.

76. Кувачов В. П. Використання статистичних методів аналізу для адекватної інтерпретації результатів успішності здобувачів вищої освіти / В. П. Кувачов. Т. С. Чорна, Мітков В. Б., Шульга О. В. / Удосконалення освітньо-виховного процесу в вищому навчальному закладі. / Збірник науково-методичних праць ТДАТУ. Мелітополь, 2017. Вип. 20. С.127-133.

77. Кувачов В. П., Чорна Т. С., Мітков В. Б. Імідж викладача як фактор мотивації студентів. Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць. Мелітополь: ТДАТУ, 2019. Вип. 22. С. 216-225.

78. Куземко Л.В. Формування іміджу педагога як складник його особистісно-професійного розвитку. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 71, Т. 2. С. 127-131.

79. Кузьмич В. К. Людиноцентризм як домінуючий принцип сучасної педагогічної науки. Духовність особистості: методологія, теорія і практика / В. К. Кузьмич. К. : Либідь 2016. №5 (74) С. 127-135.

80. Курлянд З. Н. Становлення позитивної «Я-концепції» майбутнього вчителя: монографія. Одеса: ПНЦ АПН України, 2005. 163 с.

81. Лебедик Л. Вимірники педагогічної компетентності викладачів закладів вищої і передвищої освіти. Імідж сучасного педагога : електрон. наук. фах. журн. (категорія «Б»). 2020. № 1 (190). С. 29-33.

82. Лугова В. М. Формування професійного іміджу викладача в закладах вищої освіти / В. М. Лугова, Г. М.Чумак / Адаптивне управління:

теорія і практика : електронне наукове фахове видання. Сер. Педагогіка. 2019. Т. 6, № 11. URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal/issue/view/14>.

83. Лук'янова М. Психолого-педагогічна компетентність учителя / М. Лук'янова // Дайджест педагогічних ідей та технологій «Школа-парк». 2002. № 2. С. 56-61.

84. Мазоренко М. О. Психологічна структура іміджу професіонала. Проблеми екстремальної та кризової психології. 2011. Вип. 9. С. 177-184.

85. Мазур Н. Зміст професійної культури викладача вищої школи / Н. Мазур / Рідна школа. 2007. № 4. С. 12-14.

86. Манько В. М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін. Соціалізація особистості. / В. М. Манько / зб. наук. праць нац. пед-університету ім. М. Драгоманова. 2000. №2. С. 153-161.

87. Мармаза О. Імідж як спосіб професійної соціалізації керівника навчального закладу / О. Мармаза / Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013. Вип. 33. С. 263-269.

88. Мармаза О. І. Організація науково-дослідної роботи в іміджології / О. І. Мармаза, О. А. Межерицька / Розвиток інноваційного середовища навчального закладу : матеріали науково-практичної конференції / за заг.ред. М. В. Гадецького / М-во освіти і науки України, Харк. нац. педаг. ун-т ім. Г.С. Сковороди. Харків : ХНПУ, 2009. С.126-133.

89. Мартинець Л. А. Імідж сучасного вчителя / Л. А. Мартинець; [упоряд. І. М. Рожнятовська]. К. : Шк.світ, 2011. 96 с.

90. Межерицька О. Впровадження іміджології як компонента навчального процесу у вищих закладах освіти / О. Межерицька / Теорія і методика управління освітою. 2010. Вип. 3. URL: <http://tme.umo.edu.ua/docs/3/10mezhee.pdf>.

91. Межерицька О. А. Естетична культура як компонент у структурі іміджу вчителя / О. А. Межерицька / II Міжнародна наукова конференція : Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи : збірник матеріалів /

М-во освіти і науки України, Харк. держ. академія дизайну і мистецтв. Харків : ХДАДМ, 2010. С. 192-195.

92. Межерицька О. А. Педагогічна іміджологія в контексті формування індивідуального іміджу майбутнього педагога / О. А. Межерицька / Наукові праці. Серія : Педагогіка, психологія і соціологія. Донецьк : ДВНЗ «ДонНТУ», 2009. Вип. 5 (155). С. 151-154.

93. Межерицька О. А. Професійний імідж як інструмент педагогічного впливу / О. А. Межерицька / Управління школою. 2009. № 25 (253). С. 29-31.

94. Межерицька О. А. Самоімідж як умова формування особистості майбутнього вчителя / О. А. Межерицька / Імідж сучасного педагога. 2010. № 6-7 (105-106). С.34-35.

95. Межерицька О. А. Формування професійно-педагогічного іміджу вчителя / О. А. Межерицька / Завуч. Усе для роботи. 2009. № 11-12. С. 2-6.

96. Методика «Діагностика ціннісних орієнтацій в кар'єрі» («Якір кар'єри» Е. Шейн, переклад і адаптація В. Чикер, В. Винокуров). URL: <https://psiukrearth.ru/psihologichni-testi-ta-igri/7900-jakir-kar-eri-metodika-diagnos-tiki-cinnisnih.html>.

97. Методика та організація наукових досліджень. Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми. : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

98. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Професійний імідж фахівця в галузі освіти» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 014 Середня освіта (Мова та література (англійська)) денної та заочної форми навчання 2-ге вид. перероб. та доповн. / Уклад. : О. Г. Коркішко, А. В. Коркішко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 120 с.

99. Навроцька М. М. Розвиток професійного іміджу педагога в системі післядипломної педагогічної освіти: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04. Тернопіль, 2019. 252 с.

100. Ніколаєску І. Особливості іміджевої підготовки сучасного педагога в системі післядипломної освіти / І. Ніколаєску / Витоки педагогічної майстерності. Серія «Педагогічні науки». 2012. Вип. 10. С. 207-212.

101. Ніколаєску І. Імідж як презентаційна складова особистісних проявів соціального педагога / І. Ніколаєску / Соціальна педагогіка : теорія та практика. 2007. № 3. С. 88-92.

102. Олексенко В. Формування професійного іміджу сучасного вчителя / В. Олексенко / Проблеми освіти. 2015. Вип. 84. С. 258-263.

103. Олійник В.В. Наукові основи управління підвищення кваліфікації педагогічних працівників профтехосвіти : монографія / В.В. Олійник. К.: Міленіум, 2003. 594 с.

104. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія професійної комунікації: навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2010. 528с.

105. Організація науково-методичної роботи у професійно-технічному навчальному закладі (методичні рекомендації) / Упорядник Л.М. Павлова. К. : ПТіЗО МОН України, 2009. 50 с.

106. Палеха Ю. І. Іміджелогія: навч посіб. / Ю.І. Палеха; за заг ред. З.І. Тимошен-ко. К.: Європ ун-т, 2005. 324 с.

107. Пальшкова І. О. Педагогіка: професійно-педагогічна культура вчителя: навч. посіб. / І. О. Пальшкова. К. : Слово, 2011. 192 с.

108. Плачинда Т. С. Імідж викладача закладу вищої освіти. *International Journal of Education and Science*. 2019. Vol. 2, no. 4. DOI: 10.26697/ijes.2019.4.15.

109. Пономарьов О. С. Професійна культура педагога: навчально-методичний посібник. / О. С. Пономарьов. Х. : НТУ «ХП», 2011. 198 с.

110. Попова Л. Імідж сучасного педагога / Л. Попова / Відкритий урок: Розробки. Технології. Досвід. 2008. № 3. С. 41.

111. Приклади розрахунку за критерієм Манна-Вітні. URL: <https://statpsy.ru/mana-uitni/primer-mana-uitni>.

112. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 1 лип. 2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

113. Про освіту: Закон України № 38-39 від 05 вер. 2017 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

114. Професійно-педагогічна компетентність викладачів ВНЗ: монографія / Р. В. Миленкова, Л. С. Отрощенко; ДВНЗ «УАБС НБУ». Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. 86 с.

115. Радул В. В., Кравцов В. О., Михайліченко М. В. Основи професійного становлення особистості сучасного вчителя: Навчальний посібник / В. В. Радул, В. О. Кравцов, М. В. Михайліченко. К. : «Імекс-ЛТД», 2007. 252 с.

116. Рамський Ю. С. Зміни в професійній діяльності вчителя в епоху інформатизації освіти. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. / Ю. С. Рамський / зб. наук. Праць. Педрада. 2007. №5(12). С. 10-12.

117. Романенко І. Д. Формування професійного іміджу майбутніх викладачів закладу професійно-технічної освіти : дипломна магістерська робота за спеціальністю 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) / І. Д. Романенко ; наук. кер. А. В. Колодяжна ; рец. О. М. Внукова. Київ : КНУТД, 2021. 120 с.

118. Рудь, О. М. Погляди Григорія Сковороди на формування педагогічної майстерності вчителя / Теоретичні питання культури, освіти та виховання : збірник наукових праць / Київський національний лінгвістичний університет ; [редкол.: О. В. Матвієнко, М. Б. Євтух, О. В. Михайличенко та ін.]. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2017. № (1) 55. С. 3–6.

119. Савенкова Л. О. Професійне спілкування майбутніх викладачів як об'єкт психолого-педагогічного управління: Монографія / Л. О. Савенкова. К.: КНЕУ, 2005. 212 с.

120. Скорик Ю. Імідж педагога як формуючий чинник стійкості до професійного вигорання майбутніх викладачів вищої школи / Ю. Скорик / Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. 2014. Вип. 4. С. 144-147

121. Стандарт вищої освіти України URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha.osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-015-B.pdf>.

122. Стрижук С. В. Науково-методичні основи професійної підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін у вищих педагогічних навчальних закладах: дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Ін-т педагогіки АПН України. / С. В. Стрижук. К. : Сто, 2005. 190 с.

123. Сухомлинський В. О. Слово вчителя в моральному вихованні / В кн.: Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5-тит. Т. 5. К : Рад. школа, 1977. С. 321-330.

124. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка. / В. О. Сухомлинський. К. : Рад. школа, 1978. 263 с.

125. Тернопільська В. І. Довідник з виховної роботи зі студентами / В. І. Тернопільська, Т. В. Коломієць, І. О. Піонтківська. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2014. 264 с.

126. Тимошенко В. В. Педагогічний імідж викладача ВНЗ як частина професійної компетенції. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2016. Вип. 2. С. 196-200.

127. Тлумачний словник української мови: в 3 т. [укладачі В. Яременко, О. Сліпушко]. К. : Аконіт, 2003. Т. 2. 7 с.

128. Трач О.Р. Формування іміджу викладача в соціальних середовищах Інтернету. Імідж сучасного педагога. 2021. № 1 (196). С. 22-25.

129. Туріщева Л. В. Творчість у педагогічній діяльності / Л. В. Туріщева. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 128 с.

130. Федірчик Т., Нікула Н. Система формування професійно-педагогічного іміджу майбутніх викладачів вищої школи. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2018, №10 (84). С 226-237.

131. Хавкіна Л. М. Іміджологія: навчально-методичний посібник. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 64 с.

132. Холковська І. Л., Волошина О.В, Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності : практикум. Вінниця : «Твори», 2019. 240 с.

133. Хомуленко Т. Б. Теоретичні та практичні аспекти дослідження іміджу : [моногр.] / Т. Б. Хомуленко, Ю. Г. Падафет, О. В. Скориніна. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2005. 271 с.

134. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога : навч. посіб. / Л. Л. Хоружа. К. : Академвидав, 2012. 208 с.

135. Чорна С. С. Компоненти педагогічної культури викладача вищого навчального закладу. Проблеми сучасної педагогічної освіти. / С. С. Чорна / Педагогіка і психологія: зб. статей. 2007. Вип. 16. Ч. 2. С. 114-120.

136. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у формуванні педагогічної культури майбутніх учителів історії і права : дис. канд. пед. Наук. / П. М. Щербань. К. : Стор, 2007. 211 с.

137. Яблонко В. Я. Психолого-педагогічні основи формування особистості: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 220с.

138. Якушева А. Значущі якості особистості педагога / А. Якушева / Відкритий урок: розробки, технології, досвід. 2013. № 6. С. 88.

ДОДАТКИ

Додаток А

АНКЕТА «ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО КРИТЕРІЮ»

Мета: виявлення рівня розуміння понять «імідж» та «педагогічний імідж», а також ставлення респондентів до означених категорій.

1. Що таке імідж людини? _____

2. Що таке педагогічний імідж? _____

3. Чи відрізняється імідж педагога від іміджу інших людей? _____

4. Які характеристики іміджу є найяскравішими? _____

5. З перерахованих нижче складових педагогічного іміджу оберіть найважливіші, розмістивши їх в порядку від 1 до 10:

- зовнішній вигляд;
- уміння спілкуватися з іншими людьми;
- красномовство;
- фахова компетентність (рівень знань та умінь);
- виразність міміки, уміння керувати нею;
- мистецтво подобатися людям;
- психологічна витримка, емоційна стабільність;
- пластика та невимушеність рухів;
- моральні якості особистості;
- вольові якості особистості.

6. Чи є для вас важливим:

- вік педагога;
- стать;
- соціальний статус (асистент, кандидат наук, професор);
- самооцінка (впевнений, невпевнений, самовпевнений);
- стиль одягу (діловий, авангардний, модний, індивідуальний);
- зовнішня привабливість.

АНКЕТА «ОЦІНКА ЗОВНІШНЬОГО ВИГЛЯДУ СТУДЕНТІВ»

Дякуємо за участь у цьому опитуванні. Ваша думка важлива для нас. Будь ласка, відповідайте на питання об'єктивно і відверто.

1. Основна інформація:

Ваше ім'я (необов'язково): _____

Факультет та курс: _____

2. Оцінка Загального Зовнішнього Вигляду:

Як ви оцінюєте загальний зовнішній вигляд студентів та викладачів вашого навчального закладу?

- Дуже добре
- Задовільно
- Погано

3. Одяг та Стиль:

Як ви оцінюєте стиль одягу та загальний вигляд одягу студентів та викладачів?

- Сучасний та естетичний
- Звичайний
- Неохайний чи несмаковитий

4. Гігієнічні Звички:

Чи дотримуються студенти та викладачі правил особистої гігієни на ваш погляд?

- Так, завжди
- Іноді
- Не завжди

5. Видимі Елементи Саморозвитку:

Чи виявляють студенти та викладачів ознаки дбайливості про свій вигляд?

- Так
- Іноді
- Ні

6. Підсумок:

Якщо у вас є конкретні коментарі або рекомендації щодо зовнішнього вигляду студентів, будь ласка, поділіться ними: _____

ДІАГНОСТИЧНА КАРТА «ОЦІНКА ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ УМІНЬ І ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ПЕДАГОГА»

Пропонуємо оцінити за запропонованою дев'ятибальною шкалою ступінь вираженості у Вас представлених умінь і якостей особистості (1 - найменший показник, 9 - найбільший показник)

№ п/п	Уміння та якості особистості	Ступінь Важливості умінь та якостей
1.	Оцініть ваші уміння та якості пов'язанні з майбутньою професійною діяльністю.	
1.1.	Вміння складати алгоритми і використовувати їх для вирішення поставлених завдань з програмування; використовувати мови Web-програмування для створення Web-сайтів, виконувати їх обслуговування і просування;	1 2 3 4 5 6 7 8 9
1.2.	Створювати системи захисту інформації, виконувати їх аудит та моніторинг у сфері безпеки і захисту цілісності інформації;	1 2 3 4 5 6 7 8 9
1.2.	Розробляти програми для реалізації різних процесів в середовищі об'єктно-орієнтованого програмування за фахом на рівні «Junior Software Engineer»;	1 2 3 4 5 6 7 8 9
1.3.	Розробляти Web-сайти за допомогою клієнтських і серверних мов Web-програмування на рівні «Junior Software Engineer»;	1 2 3 4 5 6 7 8 9
1.4.	Розробляти прикладні бази даних і комп'ютерні системи навчального призначення та з їх допомогою вирішувати	1 2 3 4 5 6 7 8 9
1.5.	Завдання щодо організації та планування навчального процесу.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.	Оцініть ваші вміння та якості пов'язанні з педагогічною діяльністю	
2.1.	Педагогічна спостережливість	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.2.	Потреба в передачі знання	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.3.	Любов до дітей	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.4.	Рівень педагогічних знань та вмінь	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.5.	Рівень формулювання педагогічних цілей та завдань	1 2 3 4 5 6 7 8 9

2.6.	Рівень планування власну роботу та роботу оточуючих	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.7.	Вміння спостерігати та аналізувати навчальний процес	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.8.	Опанування методами навчання та виховання	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.10.	Уміння організувати процес саморефлексії і створювати умови для рефлексивної діяльності учнів (педагогічна рефлексія)	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.11.	Уміння психічної саморегуляції вміння усвідомлювати перспективу свого професійного розвитку	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.12.	вміння здійснювати індивідуальний підхід до кожного навчається	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.13.	Уміння створити умови для реалізації творчих здібностей учнів, стимулювати інтерес до навчання	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.14.	Уміння психічної саморегуляції	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.15.	Уміння усвідомлювати перспективу свого професійного розвитку	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.16.	Уміння здійснювати індивідуальний підхід до кожного навчається	1 2 3 4 5 6 7 8 9
2.17.	Уміння створити умови для реалізації творчих здібностей учнів, стимулювати інтерес до навчання	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3	Оцініть ваші вміння та якості особистості, пов'язані з методичною роботою	
3.1.	Володіння навчально-наочними посібниками і технічними засобами навчання	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.2.	Уміння правильно заповнювати звітну документацію	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.3.	Уміння здійснити аналіз індивідуального розвитку навчається	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.4.	Уміння проводити науково-педагогічний аналіз навчальних програм	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.5.	Уміння впроваджувати інновації	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.6.	Уміння працювати з різною інформацією (текстової, графічної та ін.) і застосовувати її в різних сферах своєї діяльності	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.7.	Уміння застосовувати сучасні засоби інформатизації в процесі навчання (комп'ютерна грамотність)	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.8.	Уміння планувати заняття на основі методичного аналізу	1 2 3 4 5 6 7 8 9
3.9.	Уміння застосовувати методики та сучасні технології на практиці	1 2 3 4 5 6 7 8 9

3.10.	Здатність до інформаційного спілкування.	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.	Оцініть ваші вміння та якості особистості, пов'язані з організаційно-управлінською діяльністю	
4.1.	Організаторські уміння і навички	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.2.	Уміння скласти план заходу відповідно до поставленими цілями і завданнями	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.3.	Уміння ефективно організувати свою діяльність і діяльність учнів відповідно до поставлених цілями	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.4.	Уміння розподіляти повноваження	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.5.	Уміння керувати діяльністю учнів і колег	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.6.	Уміння контролювати, здійснювати моніторинг поточної роботи	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.7.	Рефлексивні вміння, навички самоаналізу та саморегуляції уміння реалізовувати творчі проекти	1 2 3 4 5 6 7 8 9
4.8.	Рішучість і наполегливість уміння приймати рішення і здійснювати управлінські функції	1 2 3 4 5 6 7 8 9

Дякуємо за участь в анкетуванні!

Інтерпретація отриманих результатів:

- Н (низький рівень) -12-44 балів;
- С (середній рівень) – 45-77 балів;
- В (високий рівень) – 78 балів та більше.

ДІАГНОСТИКА РІВНЯ САМОРОЗВИТКУ ТА ПРОФЕСІЙНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Л. БЕРЕЖНОВА)

Тест включає 18 питань і по три передбачуваних відповіді на кожну відповідь. Однозначно вибрані відповіді дозволяють визначити рівень прагнення до саморозвитку, самооцінку своїх якостей, що сприяють саморозвитку, оцінку можливостей реалізації себе в професійній діяльності (в даному випадку оцінка рівня сформованості педагогічної культури).

Інструкція до тесту:

Дайте відповідь на всі 18 запитань, обираючи тільки один із запропонованих варіантів відповіді. Для цього після кожного питання потрібно обвести букву а, б або с.

ТЕСТ

1. На основі порівняльної самооцінки виберіть, яка характеристика вам найбільше підходить.

- a. цілеспрямований;
- b. працьовитий;
- c. дисциплінований.

2. За що вас цінують однокурсники?

- a. за те, що я відповідальний;
- b. за те, що відстоюю свою позицію і не міняю рішень;
- c. за те, що я ерудований, цікавий співрозмовник.

3. Як ви ставитеся до ідеї педагогічної підтримки?

- a. думаю, що це марна трата часу;
- b. глибоко не вникав у проблему;
- c. позитивно, активно включаюсь в проект.

4. Що вам найбільше заважає професійно самовдосконалюватися?

- a. недостатньо часу;
- b. немає підходящої літератури і умов;
- c. не вистачає сили волі та наполегливості.

5. Які особисто ваші типові утруднення в здійсненні педагогічної підтримки?

- a. не ставив перед собою завдання аналізувати труднощі;
- b. маючи великий досвід, утруднень не відчуваю;
- c. точно не знаю.

6. На основі порівняльної самооцінки виберіть, яка характеристика вам найбільше підходить.

- a. вимогливий;
- b. наполегливий;
- c. поблажливий.

7. На основі порівняльної самооцінки виберіть, яка характеристика вам найбільше підходить.

- a. рішучий;
- b. кмітливий;
- c. допитливий,

8. Яка ваша позиція в проекті педагогічної підтримки?

- a. генератор ідей;
- b. критик;
- c. організатор.

9. На основі порівняльної самооцінки виберіть, які риси у вас розвинені більшою мірою.

- a. сила волі;
- b. завзятість;
- c. обов'язковість.

10. Що ви найчастіше робите, коли у вас з'являється вільний час?

- a. займаюся улюбленою справою;
- b. читаю;
- c. проводжу час з друзями.

11. Яка з наведених нижче сфер для вас останнім часом представляє пізнавальний інтерес?

- a. методичні знання;
- b. теоретичні знання;
- c. інноваційна педагогічна діяльність.

12. У чому ви могли б себе максимально реалізувати?

- a. якби працював так, як і раніше;
- b. вважаю, що в новому проекті педагогічної підтримки;
- c. не знаю.

13. Яким вас найчастіше вважають ваші друзі?

- a. справедливим;
- b. доброзичливим;
- c. чуйним.

14. Який з трьох принципів вам ближче всього і якого ви дотримуєтесь найчастіше?

- a. жити треба так, щоб не було боляче за безцільно прожиті роки;
- b. в житті завжди є місце самовдосконалення;
- c. насолода життям у творчості.

15. Хто ближче всього до вашого ідеалу?

- a. людина сильна духом і міцної волі;
- b. людина творча, багато знає і вміє;
- c. людина незалежна і впевнений в собі.

16. Чи вдасться вам в професійному плані домогтися того, про що ви мрієте?

- a. думаю, що так;
- b. швидше за все так;

с. як пощастить.

17. Що вас більше приваблює в проекті педагогічної підтримки?

- a. то, що більшість вчителів схвалюють ідею педагогічної підтримки;
- b. не знаю ще,
- с. нові можливості викладацької діяльності і перспектива самореалізація.

18. Уявіть, що ви стали мільярдером. Що б ви хотіли?

- a. подорожував би по всьому світу;
- b. побудував би приватну школу і займався улюбленою справою;
- с. поліпшив би свої побутові умови і жив собі на втіху.

ОБРОБКА ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ТЕСТУ

Питання	Бали	Питання	Бали
1	a – 3; b – 2; c – 1	10	a – 2; b – 3; c – 1
2	a – 2; b – 1; c – 3	11	a – 1; b – 2; c – 3
3	a – 1; b – 2; c – 3	12	a – 1; b – 3; c – 2
4	a – 3; b – 2; c – 1	13	a – 3; b – 2; c – 1
5	a – 2; b – 3; c – 1	14	a – 1; b – 3; c – 2
6	a – 3; b – 2; c – 1	15	a – 1; b – 3; c – 2
7	a – 2; b – 3; c – 1	16	a – 3; b – 2; c – 1
8	a – 3; b – 2; c – 1	17	a – 2; b – 1; c – 3
9	a – 2; b – 3; c – 1	18	a – 2; b – 3; c – 1

Самооцінка особистістю своїх якостей, що сприяють саморозвитку, визначається за відповідями на питання 1, 2, 6, 7, 9, 13. Сумарне число балів у зазначених питаннях розподіляється в такому порядку:

- 18-17 Дуже висока
- 16-15 Завищена
- 14-11 Нормальна
- 11-9 Зниження
- 8-7 Низька
- 6 Дуже низька.

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧІВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Форма проведення: семінар-практикум.

Мета: надати майбутнім викладачам інструменти та навички для ефективного формування та удосконалення їхнього професійного іміджу, ознайомити студентів з компонентами позитивного професійного іміджу; сприяти формуванню ділових якостей сучасного педагога.

Часовий обсяг: 1 день (6 годин).

Завдання:

- сприяти формуванню стратегії професійного розвитку студентів;
- сформувати розуміння пріоритетних елементів позитивного ПІ;
- створення комфортного та позитивного освітнього середовища.

Очікувані результати:

Узагальнити знання про імідж педагога, розглянути вимоги до особистості викладача з боку всіх учасників освітнього процесу та громадськості, визначати критерії формування позитивного іміджу педагога, скоригувати самооцінку.

Категорія учасників: студенти-магістранти Рівненського державного гуманітарного університету.

Хід семінару

I. Вступна частина

Повідомлення теми та мети семінару

Вимоги до особистості педагога визначаються не лише професійними навичками, але й комплексом внутрішніх якостей та особистісних рис. Педагог – це не лише посередник у передачі знань, але й взірець для учнів, який формує

їхнє світосприйняття та цінності. Відповідно, високі стандарти викладацької діяльності вимагають наявності не лише фахової кваліфікації, але й розвинутої етики, відповідальності, терпимості та вміння стимулювати особистісний розвиток студентів. В даному контексті, особистісні риси педагога стають важливим елементом успішного впливу на учнів та формування їхнього характеру.

Тема семінару-практикуму «Формування позитивного професійного іміджу викладачів цифрових технологій закладу професійної освіти». У ході нашої роботи ми визначимо необхідні інструменти для вдосконалення свого професійного іміджу. У ході тренінгу ми розглянемо ключові компоненти успішного іміджу викладача, навчимося ефективно взаємодіяти зі студентами, батьками, колегами та громадськістю, а також вдосконалимо навички екологічної комунікації та самопросування.

У світі освіти формування іміджу педагога стає важливим елементом успішної та продуктивної професійної діяльності. Сучасна освітня парадигма визнає, що не лише фахова компетентність визначає успіх викладача, але й його імідж, який включає в себе ряд ключових аспектів – від внутрішнього світосприйняття до взаємодії з оточуючим середовищем.

II. Основна частина

1. Інформаційне повідомлення «Професійний імідж учителя» (з елементами демонстрування презентації «Імідж педагога»).

Імідж педагога – це відображення, яке викладач створює у своєму оточенні, включаючи студентів, колег, батьків та інші члени навчальної спільноти. Це комплексна концепція, яка охоплює не лише зовнішній вигляд викладача, але й його професійні якості, особистісний характер, етику, методи навчання та взаємодію з оточенням.

Елементи іміджу педагога включають в себе:

- Зовнішню привабливість:
 - уміння добирати та поєднувати одяг і зачіску, макіяж;

- розумне використання міміки, жестів, пози, ходи;
- грамотне поєднання кольорів;
- почуття стилю та смаку.
 - Внутрішню привабливість:
 - екологічне та ефективне спілкування;
 - уміння розуміти людей;
 - уміння керувати власними емоціями;
 - здатність сприймати почуття студентів та реагувати на їхні потреби.

2. Вправа «Мій автопортрет».

Пропонуємо виконати вправу «Мій автопортрет». Ця вправа сприяє самовиявленню, сприйняттю власної унікальності та поглибленню самосвідомлення. Крім того, вона стимулює творчий підхід до вираження особистих якостей та створює можливість для взаєморозуміння та співпраці в групі.

Перед вами різноманітні аркуші паперу та різноманітні малюнки або матеріали для створення колажу (журнали, клей, ножиці). Ви можете самостійно обрати формат для створення свого автопортрету: малюнок, колаж, скульптуру, вірш тощо.

Спробуйте відобразити на автопортреті свої унікальні риси, які характеризують вас та визначають вас як особистість. Це можуть бути особливості внутрішнього світу (характер, цінності, погляди) та зовнішні елементи (зовнішній вигляд, стиль). Нехай кожен елемент твору відображає якісь аспекти вашої особистості чи досвіду.

3. Обговорення автопортретів у групах

Після завершення творчого процесу, учасники можуть поділитися своїми роздумами та поясненнями, як вони вибрали певні елементи для свого автопортрету.

4. Теоретична частина «Імідж педагога»

Імідж має важливий психологічний вплив на цільову аудиторію та педагога самого. Він несе певне повідомлення про особистість оточуючих.

Існує п'ять основних «точок опори» іміджу:

1. Одяг.

Кольори одягу можуть відігравати важливу роль у створенні певного враження, вираженні емоцій та відображенні особистості. Важливо враховувати індивідуальність та контекст для точного розуміння семантики кольорів, оскільки їхнє сприйняття може бути визначене культурними та особистими факторами.

- Червоний:

Емоції: Страх, сміливість, енергія, пасія.

Інтерпретація: Часто сприймається як кольори емоцій, який привертає увагу. Також може вказувати на владу та енергію.

- Синій:

Емоції: Спокій, стабільність, довіра, професіоналізм.

Інтерпретація: Часто асоціюється з безпекою та стабільністю. Використовується в професійних контекстах.

- Жовтий:

Емоції: Радість, оптимізм, енергія.

Інтерпретація: Вказує на світле та позитивне ставлення. Використовується для створення позитивного враження.

- Зелений:

Емоції: Спокій, природа, рост.

Інтерпретація: Асоціюється з природою та відкритістю. Може вказувати на екологічну свідомість.

- Чорний:

Емоції: Серйозність, класика, влада.

Інтерпретація: Використовується для створення стриманого та елегантного враження. Асоціюється з формальністю.

- Білий:

Емоції: Чистота, простота, світлота.

Інтерпретація: Символізує простоту та чистоту. Часто використовується для легких та повітряних образів.

2. зачіска, макіяж.

Коротка стрижка часто вказує на енергію, активність та сміливість. Вона є виразом рішучості та готовності до нового. Середня стрижка може вказувати на збалансований і гнучкий характер. Довга довжина волосся часто асоціюється з жіночністю, спокоєм та терпінням. Макіяж повинен бути натуральним макіяж: мінімальне використання косметики, природний вигляд обличчя.

3. міміка, погляд.

Міміка викладача ПТНЗ – це важлива складова його невербального спілкування, яка передає емоції, виражає ставлення до матеріалу, сприйняття учнів та загальний настрій в класі. Міміка може впливати на ефективність навчання, сприяючи зрозумінню матеріалу та створюючи позитивний клімат в аудиторії.

4. хода, жести, поза.

Важливо, щоб ці елементи відповідали контексту заняття та сприймалися учнями як натхнення та підтримка.

5. манера спілкування.

Манера спілкування педагога повинна бути емпатичною, поважною та стимулюючою. Вчитель повинен виявляти зацікавленість учнями, чітко та зрозуміло висловлювати інструкції, створювати відкрите середовище для діалогу та активно стимулювати участь учнів у навчальному процесі.

III. Практична частина

1. Гра «Імідж сучасного педагога»

Кожен учасник семінару отримуючи м'яч називає одну ознаку іміджу сучасного педагога. Залишається педагог, який більше за всіх назвав цихознак.

Сучасний педагог – це більше, ніж просто учитель. Це визнаний лідер, творчий ментор і партнер у навчанні, готовий відповідати викликам сучасності.

Резюмуючи, можна зробити висновок, що необхідними для формування позитивного іміджу педагога є такі компоненти:

- професійна компетентність;
- емпатія та такт;
- комунікативні навички;
- творчий підхід до навчання;
- індивідуальний підхід;
- відповідальність та педагогічна етика;
- гнучкість та адаптабельність;
- лідерські якості;
- професійна рефлексія;
- ентузіазм та позитивне ставлення.

2. Гра «Ланцюжок позитивних якостей».

Початок ланцюжка: Ведучий починає, називаючи одну позитивну якість. Кожен учасник додає свою позитивну якість до ланцюжка, починаючи з останньої сказаної. Гра триває, доки всі учасники не додадуть свої якості до ланцюжка.

Після закінчення гри обговорюється, які якості є ключовими для іміджу вчителя та як їх можна реалізувати в педагогічній практиці. Гра сприяє створенню позитивного сприйняття вчителя та підкреслює важливість різноманітних позитивних якостей у формуванні педагогічного іміджу.

3. Гра «Створення Іміджборду»

Гравці обирають якості та характеристики, які вони вважають ключовими для ідеального вчителя. Гравці шукають або створюють картинки, цитати, або символи, які відображають обрані якості. На дошці або на учасники створюють іміджборд, розміщуючи та оформлюючи обрані елементи.

Кожен учасник пояснює вибір своїх елементів та як вони відображають важливість обраних якостей для педагога. Обговорюється, як ці якості можуть сприяти позитивному іміджу вчителя.

IV. Підбиття підсумків.

Ми детально розглянули різні аспекти формування іміджу вчителя та визначили ключові компоненти успішного педагогічного іміджу. Ви розкрили свій творчий потенціал, вивчили ефективні техніки взаємодії зі студентами та розробили особисті стратегії створення позитивного іміджу.

Нехай отримані знання та вміння стануть для вас не тільки інструментами, але й ключем до успішного взаємодії з оточуючими, формування взірцевої репутації та підтримки позитивного клімату в навчальному середовищі.

Запам'ятайте, що імідж вчителя – це постійний процес самовдосконалення та розвитку. Продовжуйте працювати над собою, застосовуючи нові підходи та інноваційні методи, та нехай ваш педагогічний імідж завжди відображає вашу любов до навчання, турботу про учнів та високий професійний рівень.

Бажаємо вам подальших успіхів у ваших педагогічних зусиллях та натхнення у вашій важливій роботі з формування майбутнього покоління. Дякуємо за участь та бажаємо тільки світлих та продуктивних педагогічних подорожей!